

CANDELA

BUNEI VESTIRI

Seria III Nr. 1

septembrie – octombrie 2021

28 pagini

Icoana Nașterii Maicii Domnului - 8 Septembrie

REFLEXII SPIRITUALE (Montreal, 8 noiembrie 1993) Preot Dr. Petre Popescu	1
PREDICA LA NAȘTEREA MAICII DOMNULUI - 8 SEPTEMBRIE Preot Liviu Alexandrescu	2
MOARTEA CA LECȚIE DE VIAȚĂ (Predică la duminica a 24-a după Rusalii - Învierea fiicei lui Iair) Diaconul Nicolae Marinescu.....	3
CREDINȚA ÎN VIAȚA ȘI POEZIA LUI GEORGE COȘBUC Viorica Baetu	5
EPOPEEA VITEAZULUI MIHAI (III) – Angela Faina	8
NOTE PE MARGINEA LACURILOR DIN LAURENTIDE Eva Halus.....	12
VERSURI – Marcela Straua.....	15
GRAIUL ROMÂNESC (poeme) George Filip	16
POEZII BASARABENE – Lilian Curevici.....	18
ORBIT DE LUMINĂ (poeme) Victor Marola	19
MOARTEA BĂȚULUI DE CHIBRIT Anca Negrescu	21
HRANA DUHOVNICEASCĂ A SFINȚILOR PĂRINȚI Postul în viziunea Sfântului Grigorie Palama (Aghioritul).....	22
NOUTĂȚI DE LA CATEDRALA „BUNA VESTIRE”	24
REALIZĂRI ADMINISTRATIVE DE LA CATEDRALA „BUNA VESTIRE” Preot Liviu Alexandrescu	24
CANDELA NU SE STINGE NICIODATĂ! Preot Liviu Alexandrescu	25
Anunț:	25
GRAMATA CHIRIARHALĂ 2014	26

Candela Bunei Vestiri, Seria a III-a, apare din septembrie 2021

Redacție și administrație: 8080 Christophe Colomb, Montreal, Quebec, Canada, H2R2S9;
Telefon: 514-892-4844

Redactor Șef: Preot Liviu Alexandrescu
Secretar de redacție: Marcela Straua
Ilustrație: Angela Faina
Consilier de redacție: Diacon Nicolae Marinescu
Redactor: Viorica Baetu

REFLEXII SPIRITUALE (Montreal, 8 noiembrie 1993)

Preot Dr. Petre Popescu

A sosit vremea ca în locul spiritualității de rezistență și de conservatorism, să se dezvolte o spiritualitate de inițiativă, de acțiune harismatică, care să pună în mișcare imaginația, dorința sacră de angajare și de abandonare, pentru dăruire jertfelică. Ar trebui găsit acel ethos harismatic care să aprindă focuri călăuza și flacăra necesității mântuirii. Viața omului, pentru a răspunde la chemarea divină, trebuie purificată și îndumnezeită. Fără această acțiune, viața nu va putea fi liberată de limită și de non-sens.

Spiritualitatea de inițiativă cere ruptura radicală de păcat, salvare din balta fărâdelegilor, a corupției, a vanității, a ipocriziei și a indiferenței. Întunericul de azi, în care se zbate universul, nu poate fi înlăturat decât cu efort personal, printr-o eliberare de umanitatea negativă a omului. Dacă păcatul epocii noastre este haosul, desfrâu și nebunia, atunci sfințenia izvorâtă din valorile eterne este salvarea omului și a societății, este evenimentul harismatic și personal, este exemplu de strălucire dumnezeiască ce mai poate produce situații și relații omenești noi.

Mulți se plâng astăzi, că Dumnezeu nu se mai face cunoscut în viața omului. Este adevărat acest lucru. Dumnezeu nu se face cunoscut în viața haotică, ci în viața imaculată a omului, în bunătatea lui, în faptele lui de milostenie, de credință, de respect față de aproapele și în atașamentul lui incoruptibil față de exigențele divine. În ura, în răzbunare, în gelozie, și în denunț, Dumnezeu nu este prezent. El se face cunoscut în privirea blândă a omului, în gesturile lui pline de nobleță, în manifestările lui interioare și exterioare, care ating divinitatea.

Dumnezeu se recunoaște viu în apostolatul omului, în originalitatea lui sufletească, în izvoarele lui de inspirație autohtonă. Dumnezeu se recunoaște numai în concepția de viață în care omul simte că merită să trăiască, să muncească și să se jertfească. Numai de aici se poate înainta torențial spre forme noi de viață, spre forme organice, spre piscuri de cugetare și de frumusețe, spre o viață în continuă creație, în continuă creștere.

Cu toată opacitatea de azi, a sosit vremea ca Biserica să ia riscul să se deschidă și să facă încredere omului în

care aceste valori și virtuți stau sub spuză și să se facă încredere libertății lui creatoare. Să fie primit în laboratorul său spiritual, acolo unde clocotesc ideile și inițiativele și unde se iau decizii. Un dialog cu savanții, cu artiștii, cu economiștii, etc. ar constitui un act de curaj evanghelic din partea Bisericii. A sosit vremea ca Biserica să spună răspicat: credința și viața în Iisus Hristos nu resping, ba din contră, purifică și face să rodească inteligența și puterea de creație a omului. Dialogul cu savanții i-ar putea ridica atât de sus, încât le-ar da ocazia fericită să vadă din poziție divină valoarea intrinsecă a actului lor de creație. S-ar putea forma o uzină de idei, unde s-ar putea făuri idealurile obștești cele mai curate, credințele care să le hrănească și voințele care să le facă reale pentru binele și progresul omului și al omenirii.

Libertatea este poarta prin care omul lasă dragostea Mântuitorului Hristos să ajungă până la el și cu ea să domine sclavia, pasiunile, ura, minciuna și denunțul. Libertatea înaltă, înobilează pe om și faptele lui, îl eliberează din lanțurile păcatului, îl face stăpân și responsabil de actele lui. Nimeni nu trebuie să aibă frică de libertate. Libertății trebuie să i se dea un conținut de dragoste responsabilă și creatoare.

Biserica trebuie să spună clar: Creștinismul nu este o ideologie, nici un sistem moral, sau politic, și nu este nici chiar un compartiment al culturii. Creștinismul este o chemare. **Creștinismul este o mișcare continuă a omului către Dumnezeu**, în așa fel să ajungă să-și recapete chipul și asemănarea cu Creatorul. Creștinismul este un angajament liber și permanent la care credincioșii sunt chemați să trăiască viața spirituală intensă, încălzită de dragoste.

Pentru a atinge aceste piscuri de viață și lumină, Biserica pune la dispoziția credincioșilor mijloace: Sfintele Taine, Sfintele Slujbe, învățătura venită nemijlocit de la Mântuitorul Hristos și un cadru moral și spiritual unic. Aici este loc imens de inițiativă, de aspirații nobile, de o spiritualitate deschisă spre orizonturi noi.

(text care a inspirat predica Învierii din 19 aprilie 1998)

PREDICA LA NAȘTEREA MAICII DOMNULUI - 8 SEPTEMBRIE

Preot Liviu Alexandrescu

"Nașterea Ta, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, Bucurie a vestit la toată Lumea; că din tine a răsărit Soarele dreptății, Hristos Dumnezeuul nostru și dezlegând blestemul, a dat binecuvântare și stricând moartea, ne-a dăruit noua, viata veșnică."

Iubiți credincioși!

Una dintre sărbătorile apropiate sufletului nostru din această perioadă, este Nașterea Maicii Domnului, numită în popor și Sfânta Marie Mică - sărbătorită pe data de 8 Septembrie. Astăzi prăznuim Nașterea Împărătesei cerului și a pământului, ca rod al rugăciunii, al milosteniei și al facerii de bine, câștigată de la Dumnezeu de Sfinții Părinți Ioachim și Ana. Nu prăznuim nașterea unui sfânt, ci Nașterea aceleia ce este mai sfântă decât toți sfinții.

Despre Fecioara Maria, putem spune că vine din familia dumnezeieștilor părinți, Ioachim și Ana, originari din Nazaretul Galileii. Ei ajunseră la adânci bătrâneți fără să aibă copii, dar nu-și pierduseră speranța, rugându-se permanent Lui Dumnezeu să le dăruiască un urmaș. În încrederea lor, au mers până la retragerea în locuri singuratic, unde au postit, s-au rugat, au lăcrimat și și-au sfâșiat inima, până ce Dumnezeu le-a trimis răspuns prin îngeri, că cererea lor va fi primită. Așa s-a născut Maria, viitoarea Sfânta Fecioara Maria, care a fost aleasă de Dumnezeu, să fie vasul ales, ce va purta în pânțe și va naște pe Mântuitorul lumii, cum proorocise Isaia: "Iată Fecioara va lua în pânțe și va naște Fiu și va chema numele lui Emanuel". (Isaia 7,14).

Prin Maica Domnului, S-a coborât Dumnezeu pe pământ. Fecioara Maria este scara care leagă cerul cu pământul. Maica Domnului, este al doilea cer sau a doua lume, cum spune Sfântul Ioan Damaschin. Ea este Împărăteasa îngerilor și a sfinților, Maica noastră a tuturor popoarelor pământului și a sufletului necăjit și întristat, care o cheamă în ajutor. Maica Domnului, a fost aleasă de Preasfânta Treime, din toate neamurile pământului, ca cea mai curată și mai sfântă fecioară, din neamul lui Aaron, după mamă și din neamul lui David, după tată, aleasă din doua seminții de frunte după trup.

Maica Domnului începe noul an bisericesc în luna septembrie și tot ea îl încheie, în luna august, anul următor, tocmai pentru importanța pe care o are în învățătura și viața noastră ortodoxă, anume, că Preamilostivul Dumnezeu a binevoit a începe și a termina planul mântuirii neamului omenesc din robia diavolului, prin Fecioara Maria.

Așadar, Maica Domnului s-a născut prin rugăciune și toată viața ei, a fost o rugăciune. Ea și acum se roagă neîncetat în bisericile noastre, împreună cu toți sfinții, pentru noi, pentru mamele și copiii noștri, pentru toți care cred în Dumnezeu și iubesc poruncile Lui. Maica Domnului stă în genunchi înaintea Preasfintei Treimi și se roagă împreună cu îngerii și cu Apostolii, pentru pacea lumii, pentru iertarea păcatelor și mântuirea tuturor oamenilor. E greu să ajungi la Hristos, fără să o întâlnești pe Maica Sa. Betleemul nu ar fi locul Nașterii Domnului, fără prezența Mamei Lui. Nazaretul nu ar fi locul copilăriei, fără grija Mamei Sale, iar Golgota nu ar fi fost apogeul suferinței, fără inima sfâșiată a Maicii Lui. Ce copil nu-și aduce aminte cu drag și recunoștință de mama lui, sau cum să te numești fiu al Lui Dumnezeu, dacă nu o cinstești pe Mama Lui?

Să avem în ea desăvârșită încredere și s-o chemam în ajutor în orice împrejurare, în timpul vieții noastre, căci Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Fiul ei cel Unul Născut, i-a dat cheia comorilor milostivirii Sale, ca Maicii Lui Dumnezeu celei prea iubite și atotputernice, ca să ne ajute și să ne apere în nevoile și în necazurile noastre.

Să serbăm cu mare bucurie, frați creștini, sfânta zi a Maicii Domnului! Să o lăudăm cu cântări duhovnicești, să cădem în genunchi înaintea sfintei ei icoane și să binecuvântăm pe aceea, pe care îngerii o laudă în cer. Să o venerăm cu toată evlavie și cu toată dragostea, căci prin mijlocirile ei, ne facem fii iubiți ai Lui Dumnezeu, ne umplem de darurile cerești, ne curățim inimile, mărturisind-o ca Maica Lui Dumnezeu și zicând : "Împărăteasa mea cea preabună, nădejdea mea, Născătoare de Dumnezeu, prietena sărmanilor, folositoarea celor neputincioși și ocrotitoarea celor necăjiți;

vezi nevoia și necazul meu. Ajută-mă, că sunt neputincios, hrănește-mă ca pe un străin; știi apăsarea mea, ușurează-mă precum voiești, căci nu am alt ajutor afară de tine, nici altă grabnică folositoare, nici altă mângâiere, decât numai pe tine, o, Maică a lui Dumnezeu, ca să mă păzești și să mă acoperi în vecii vecilor, Amin!

Nu putem uita cuvintele poetului Eminescu, care a cules din atributele Maicii Domnului, pe acela de rugătoare, în poezia „Rugăciune,, și anume:

Crăiasă alegându-te
Îngenunchem rugându-te
Înălță-ne, ne mântuie
Din cerul ce ne bântuie;
Fii scut de întărire
Și zid de mântuire
Privirea-ți adorată
Asupra-ne coboară,
O, Maică Prea Curată
Și pururea fecioară, Marie!

Lumina sfintei sărbători de astăzi, să vă lumineze tuturor viața, bucuria Praznicului să rămână veșnic în inimile voastre și vă urăm: „La Multi Ani și împliniri duhovnicești”, tuturor celor care poartă numele Născătoarei de Dumnezeu.

MOARTEA CA LECȚIE DE VIAȚĂ (Predică la duminica a 24-a după Rusalii - Învierea fiicei lui Iair) Diaconul Nicolae Marinescu

După ce vindecă pe cei doi demonizați din ținutul Gadarenilor, sau Gherghesenilor, Iisus traversează din nou Marea Galileii și îl găsim într-un sat, înconjurat de mulțime. Aceeași mulțime în care se aflau, deopotrivă, unii credincioși, alții sceptici, iar alții, pur și simplu, curioși.

Auzind de prezența Lui acolo, un om pe nume Iair, care era mai marele sinagogii din localitate, se apropie de Iisus și îi spune cazul său: avea o singură fiică, de doisprezece ani, iar aceasta era pe moarte. O situație dureroasă pentru orice tată, să își vadă copilul murind sub ochii lui și să nu poată face nimic. El îl roagă pe Mântuitorul – și ne putem imagina lacrimile din ochii lui – să vină în casa lui și să îi scape copila de la moarte.

Hristos pornește numaidecât spre casa lui Iair și mulțimea după El. În această mulțime se afla și o femeie cu o boală femeiască, o scurgere de sânge, care dura de nu mai puțin de doisprezece ani. Ea încercase la mulți medici, unde cheltuisese sume importante de bani, dar fără

să primească alinare. Această femeie a profitat de îmbulzeala creată în jurul lui Hristos s-a atins discret de poala hainei Lui, căci nu voia să fie văzută sau simțită.

Femeia se simțea rușinată cu suferința ei. Era o boală femeiască, ce nu îi dădea voie să intre nici măcar în biserică, conform legii lui Moise. Prin urmare, femeia nu mai intrase în biserică de doisprezece ani. De aceea nu a îndrăznit să se ducă direct la Hristos. Se gândea că se va atinge de El, fără știrea Lui, va lua vindecare și va dispărea apoi în mulțime la fel de anonimă cum venise.

Femeia s-a atins doar de poala hainei lui Hristos. În Evanghelia paralelă de la Marcu ni se arată și cum gândea femeia: „Să mă ating doar de poala hainei Lui și știu că mă voi vindeca”. Știa că nu e nevoie să îl oprească pe Hristos din drumul Lui, să îl facă atent, să se ocupe de ea în mod special, ci e suficient să treacă El pe acolo. La fel ca femeia cananeancă, ce s-ar fi mulțumit și cu fărâmiturile căzute de la masa stăpânilor.

Avem aici un exemplu de smerenie. În Faptele Apostolilor, vedem cum mulți bolnavi se gândeau că e suficient să treacă numai umbra lui Petru și se vor vindeca.

În mulțimea aceea, nu puțini se atingeau de Hristos. Oamenii se îmbulzeau, încât, atunci când El întreabă: „*Cine s-a atins de Mine?*” ucenicii Îi spun, oarecum încurcați: „*Lumea Te îmbulzește și Tu mai întrebi cine te-a atins?*” Dar numai la această femeie sărmană, Hristos a simțit puterea care a ieșit din El și a vindecat-o. Numai ea a avut credința necesară.

Iată de ce, Mântuitorul nu a lăsat-o să plece înainte de a-i lăuda credința în public, în fața tuturor. El îi spune acele cuvinte extraordinar de frumoase și care se repetă de multe ori în Evanghelii:

Primul este **îndrăzneala**: : „*Îndrăznește, fiică*”. O îndeamnă și, prin ea, ne îndeamnă și pe noi, la îndrăzneală. De câte ori nu a spus El *îndrăznește, îndrăzniți*.

Al doilea este **credința**: „*Credința ta te-a mântuit*.”.

Ne cheamă Dumnezeu la credința cu îndrăzneală, sau, dacă vreți, la îndrăzneala ce izvorăște din credință.

Al treilea cuvânt cheie al evangheliei: **pacea**. Rezultatul îndrăzneții din credință este pacea. „*Mergi în pace*”, spune Domnul. Având credință și îndrăzneală, primim pacea.

Ce ne învață această atitudine smerită a femeii? Să nu cerem de la Dumnezeu tratament preferențial, să nu ne considerăm mai merituoși decât alți oameni când cerem ajutorul Lui. Să avem inima smerită. Ca acea femeie bătrână pe care am întâlnit-o demult pe treptele unei biserici, și care se ruga să îi dea Dumnezeu măcar cel mai modest loc din în Rai, „*după ușă, unde ține Maica Domnului mătura*”.

Când Iair s-a întors acasă, cei ai casei i-au spus să nu-L mai deranjeze pe Învățătorul, că fiica lui a murit. Gata, nu mai e nimic de făcut. Și în viață găsim fie oameni, fie împrejurări care vor să ne tragă înapoi în credința noastră și încearcă să ne demoralizeze. La ce bun să mai crezi? Viața e grea, lumea e rea, etc. Pentru ce să te zbați să fii bun când lumea din jurul tău e așa cum e. Și altele ca acestea. *Lacebunita*, această „boală” modernă.

Femeia fusese cea care L-a întârziat pe Mântuitorul, chiar și pentru câteva minute. Iar între timp, fetița murise. Hristos, însă, îi spune lui Iair să nu se teamă, ci să aibă credință. Cei din anturajul lui Iair, poate chiar cei din familia lui, L-au luat în râs pe Hristos când le-a spus că fetița „*nu a murit, ci doarme*”. Auzi la el, păreau să zică aceia, noi știm că a murit, nu mișcă, nu respiră și El spune că doarme. Mântuitorul nu se referea la somnul biologic, al omului obosit, ci voia să îi facă să înțeleagă că moartea e ca un somn din care ne vom trezi cândva, că

moartea nu e finalul existenței noastre ca ființe umane create de El.

După ce a înviat-o pe fetița, Mântuitorul cere părinților ei să îi dea să mănânce. Nu întâmplător a făcut asta. A vrut să le arate celor îndoielnici că învierea fusese reală. Că fetița pe care o vedeau în fața lor nu este o nălucă. Un om sănătos are poftă de mâncare, iar fetița era nu doar vie, ci și sănătoasă, vindecată de boala de care suferise și care îi provocase moartea.

În biserică, pentru a-i pomeni la ectenii ori la slujba parastasului pe cei trecuți din viața aceasta, noi nu folosim cuvântul „*morți*”, ci „*adormiți*”. Ne rugăm pentru „*sufletul adormitului robului lui Dumnezeu...*”, sau „*adormiții robii lui Dumnezeu*”, dacă sunt mai mulți. Nu folosim cuvântul „*morți*”, ci cel mult „*răposați*”, care vine de la „*repauzați*”, în repaus, în așteptare. Moartea nu e finală, e doar o trecere, ca și somnul unui om adormit, e temporar, până când se va trezi din nou.

Pentru credincioși, moartea practic nu există. De aceea, creștinii nu trăiesc în această angoasă existențială dată de credința că moartea ar fi sfârșitul existenței, că nu ar mai exista nimic după ea. Noi avem garanția Învierii lui Hristos, și prin ea, a propriei noastre învieri.

De aceea la noi la ortodocși și mai ales la noi la români, cultul morților este atât de dezvoltat, pentru că noi credem că moartea nu e decât o etapă.

Am văzut mai demult un documentar realizat de televiziunea CBC la Muntele Athos. Din vorbă în vorbă, despre condiția monahului, un părinte de origine americană i-a spus reporterului cum, cu un an în urmă, a primit din țara lui de origine vestea că tatăl lui era pe moarte, iar rudele îl chemau să fie de față. Și v-ați dus ? Nu, nu m-am dus, a răspuns părintele. De ce ? Pentru că știu că ne vom reîntâlni la învierea de obște. S-a rugat pentru sufletul lui și i-a făcut pomenirile după obicei, dar nu s-a dus la căpătâiul muribundului.

Goethe spunea: „*Cu o moarte toți suntem datori*”. De aceea noi credincioșii nu ne rugăm la Dumnezeu să nu murim niciodată, ci ne rugăm pentru ca Dumnezeu să dea un *sfârșit creștinesc vieții noastre și răspuns bineprimit la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos*, cum spunem la ectenia de cereri.

CREDINȚA ÎN VIAȚA ȘI POEZIA LUI GEORGE COȘBUC

Viorica Baetu

Dacă marele Eminescu, frământat de întrebări metafizice, a apreciat spiritualitatea creștină ca ghid pentru viața morală în societatea vremii sale, pentru Coșbuc, religia este o dimensiune a propriei sale vieți. Poezia simplu religioasă, cât și cea dominată de misterul nemuririi sufletului, al existenței spiritului, al vieții și a morții, a crescut din credința cea de toate zilele și din folclorul obiceiurilor (N. Băciuț - *Mesagerul* - Lun, 15/10/2007). Credința a prins rădăcini adânci în sufletul lui Coșbuc, educația sa religioasă săvârșindu-se în familie, în mod firesc, dacă ne amintim că tatăl său a fost preot iar mama sa, fiică de preot. Sufletul lui Coșbuc, reflectat în poezia și vocabularul său, nu este frământat de neliniști și de îndoieli, dimpotrivă, este luminos și încrezător. Totul este simplu, lucrurile își au rânduiala lor, iar ființa umană este făcută să treacă prin încercări și bucurii și să spere.

La fel ca Eminescu, Goga, Arghezi, Radu Gyr, Vasile Voiculescu și mulți alți oameni de litere și de cultură, Coșbuc a integrat vibrația sacrului în opera sa:

*Biserica pe deal, mai sus,
E plină astăzi de lumină,
Că-ntreaga lume este plină
De-același gând, din cer adus:
În fapta noastră ne e soarta
Și viața este tot, nu moartea'*

- aceasta este *Lumina Învierii*, biruitoarea, devenită aură a unui întreg crez poetic:

*Sunt suflet în sufletul neamului meu
Și-i cânt bucuria și-amarul (Poetul).*

Mai putem adăuga nenumărate titluri, printre care: *La Paști, Colindătorii, Crăciunul în tabără, Pomul Crăciunului, Iisus la Împărat etc.*

Cea pe care istoricul literar Ion Buzăși o numește „Capodopera poeziei religioase a lui Coșbuc și cea mai frumoasă poezie din întreaga lirică românească despre această mare sărbătoare a creștinătății” este poezia **La Paști**. El crede că Sfânta Scriptură este la originea

acestui mesaj adânc înrădăcinat în sufletul credincioșilor. Și ca în aproape toate poeziile lui Coșbuc, natura este cadrul în care viața învinge moartea, omul este o părticică din creația divină, din univers.

Spuneam că credința era adânc ancorată în însăși ființa, în viața scriitorului, ea se manifesta în vocabularul său, în exprimarea ideilor sale, în mod firesc, fără căutare. Iată câteva exemple:

„*Ne strângem, cu credință și cu dragoste, în jurul aceluiași stindard, stindard de pace, de înseninare și de înfrățire intelectuală, de apostolică muncă pentru dezmoțirea inimilor care tânjesc, pentru redeșteptarea avântului de odinioară în sufletele românești, pentru chemarea atâtor puteri risipite la o îndrumare mai sănătoasă, la sfânta grijă a întăririi și a înălțării neamului nostru.*” (Semănătorul- din programul revistei)

În articolul de fond *Un prim cuvânt* al primului număr din *Viața literară*, propune editarea unei reviste care să ofere cititorilor „o **icoană** cât mai **credincioasă** și mai **întreagă a vieții noastre literare și artistice în desfășurarea ei**”.

Prima ședință la care poetul își face apariția la Academia Română e cea din 27 mai/9 iunie 1916. La intrarea sub cupolă e primit cu aplauze și salutat de președintele C. I. Istrati. Iată parte din răspunsul lui George Coșbuc:

„*Aceste cuvinte sunt pentru mine ca o punere de mâini pe capul meu, ca să scoboare asupra mea harul aceluși spirit, care luminează și conduce opera Academiei ... Vă mulțumesc și dv, d-lor Membri, că m-ați găsit vrednic să fiu părtaș în mijlocul d-voastră, ca să fiu și eu o părticică de suflet în sufletul cel mare al Academiei.*”

Și revenind la poezia lui Coșbuc, filozofia vieții și a morții este prezentată într-o solemnitate tulburătoare în **‘Moartea lui Fulger’**, poem fundamental din creația autorului, publicat în 1893, care reverberează de fiorul credinței, prezentându-ne fragilitatea ființei umane în fața durerii, pierderea echilibrului, al rostului vieții, ireversibilitatea morții. Este cu atât mai tulburător cu cât pare o prefigurare a dramei pe care o va trăi poetul însuși, 22 de ani mai târziu.

Poemul ne prezintă două atitudini în fața morții. Una este revolta mamei care, pierzându-și credința, una din cele trei virtuți fundamentale ale religiei creștine, alături de speranță și dragoste, își va pierde și mințile:

*E un păgân și Dumnezeu,
E un păgân*

*De ce să cred în el acum?
În fața lui au toți un drum,
Ori buni, ori răi, tot un mormânt!
Nu-i nimeni drac și nimeni sfânt!
Credința-i val, iubirea vânt
Și viața fum!*

blasfemiază mama pradă disperării.

Cealaltă este resemnarea, este atitudinea bătrânului sfetnic, reprezentând înțelepciunea populară bazată pe credință:

*El nu e mort!
Trăiește-n veci
E numai dus.*

Fulger a trecut în eternitate.

Viața omului, ca a tot ce este viu, este efemeră, oricât s-ar strădui, el nu lasă nimic în urmă, căci tot ce este material e trecător, iar în fața morții toți suntem egali:

*Ce urmă lasă șoimii-n zbor?
Ce urmă, peștii-n apa lor?
Să fii cât munții de voinic,
Ori cât un pumn să fii de mic,
Cărarea mea și-a tuturor
E tot nimic!*

De aceea viața, dar sfânt, trebuie trăită din plin, chiar dacă este plină de greutate:

*Zici fum? O, nu-i adevărat.
Război e, de viteji purtat!
Viața-i datorie grea
Și lașii se-ngrozesc de ea.*

*În fața suferințelor și a morții,
Credința-n zilele de-apoi
E singura tărie-n noi,*

spune Coșbuc continuând cu ideea că omul nu are drept nici asupra morții nici a vieții:

*O fi viața chin răbdat,
Dar una știu: ea ni s-a dat
Ca s-o trăim!*

Poemul se încheie cu o reflecție filozofică și religioasă în același timp, că moartea este un final firesc și inevitabil al vieții, iar suferința individuală este neînsemnată în raport cu credința, dar și cu ciclul existențial al fiecărei specii:

*Din codru rupi o rămurea,
Ce-i pasă codrului de ea!
Ce-i pasă unei lumi întregi
De moartea mea!*

Moartea rămâne o taină sacră, impenetrabilă pentru mintea omenească. Ea trebuie acceptată. Este mesajul, sfatul ce vine de dincolo de mormânt:

*Vorbea un glas, un cântec sfânt
Și nălțător:
Nu cerceta aceste legi,
Că ești nebun când le-nțelegi! –*

Crede și nu cerceta, acceptă, un sfat înțelept cu care Coșbuc va fi confruntat în condiții tragice, întocmai ca părinții lui Fulger, ceea ce, cu siguranță, nu și-a imaginat când a scris poemul. Abia atunci, 22 ani mai târziu, își va da seama el însuși cât de legați suntem de latura materială a existenței noastre, că „viața-i datorie grea”.

Sfârșitul: pierderea fiului adorat

Iată un scurt articol care relatează împrejurările în care tragedia s-a întâmplat și care ne dezvăluie în același timp o latură mai puțin cunoscută, a personalității poetului.

„Nebunia-i mare, colbul se ridică până la ceriu. Starostele automobilului, un tip pe la 45 de ani, tras la costum, cu pălărie de fetru, mânuiește cu măiestrie volanul printre jaloanele din poligonul improvizat pe un maidan. La dreapta sa, alt bărbat, cu ochelari ce amintesc de piloții din Primul Război Mondial, chiuie. **„Dom George, pe toate le-ați trecut, pe toate!”**. Mușterii de pe margine aplaudă. **Bucureștiul anului 1914, undeva pe Calea Plevnei**. Nu-i prima oară când „nebunii” se dau cu mașina. Un **(Mercedes) „Benz Torpedo”**, puternic, patru cilindri în linie, motor de 2,6. Proprietarul, tipul cu ochelari, e **Ion Alexandrescu- Stâlpeanu**, latifundiar din Teleorman. Pilotul e George Coșbuc. Da, marele poet, un „sportsman” al acelor vremuri, un tip pasionat de automobilism. Deși pare greu de crezut, personajul acela liniștit, autorul **„Firelor de tort”**, prietenul lui Caragiale și Slavici, director de ziar, leapădă mantia calm, se suie la volan și face adevărate minuni.

Coșbuc (stânga) și I.L. Caragiale (dreapta), într-o imagine de pe la 1911

Născut în Hordoul Năsăudului, într-o familie cu 14 copii, **George Coșbuc** s-a căsătorit în 1895 cu Elena, sora lui C. Sfetea, cel care-i edita operele. Aveau să se mute la Craiova, unde, în același an, se năștea fiul lor, **Alexandru**. Se trăgeau spre Tismana, acolo familia Sfetea avea o vilă și locul unde lui Coșbuc îi plăcea să scrie. Iubea mașinile, pasiune pe care o transmitea și celui mic. Stâlpeanu, bun prieten de familie, ajungea des pe la ei. Uneori, îl lua pe Sandu și plecau în excursii interminabile, Coșbuc jr. fiind atins de „microb”.

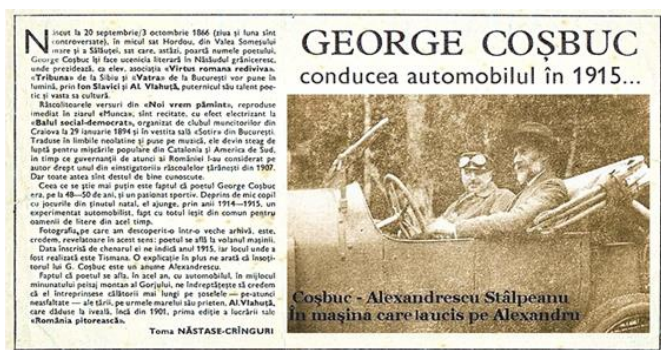
Pe 25 august 1915, Alexandru adună 20 de ani. Sărbătorește la Tismana. A doua zi, dis de dimineață, Alexandrescu-Stâlpeanu și Coșbuc Jr. pleacă spre Tg. Jiu. La Bălești, la întoarcere, drumul e drept, șoferul calcă, nițeluș, accelerația. Ajung, repede, la 60 de kilometri / h. Bara de direcție se rupe, automobilul lovește o căruță, e aruncat în șanț. **Stâlpeanu, pilotul, moare pe loc. O altă căruță, trasă de boi, îl ia pe Alexandru, grav rănit, pentru a-l duce la un spital în Târgu Jiu. Ajunge târziu și, din păcate, în aceeași zi, pe la 20.31, e declarat mort.** Părinții nu află. Văd că se face târziu, că Alexandru nu a mai ajuns îndărăt, pleacă să-l caute. Nicu Miloșescu, un bun prieten, care a aflat vestea, le iese în cale și le spune. Jale mare. **Sandu e înmormântat în curtea Mănăstirii Tismana. Coșbuc e terminat.** Donează niște vitralii locașului de cult, face o fântână, apoi părăsește, definitiv, Gorjului.

Trage în București, într-o vilă din spatele ”Dreptului”, de la Vasile Pârvan. Nimic nu-l mai face fericit. Nici măcar faptul că e „**uns**” **membru cu drepturi depline al Academiei Române, în 1916.** Se închide în sine. Nu mai vrea să vadă pe nimeni, nu mai pune mâncare în gură decât forțat. Se acuză că el este cel care i-a insuflat pasiunea pentru motoare lui Alexandru. Suferă enorm. Se refugiază în scris. Uneori, noaptea, pare că Sandu se întoarce acasă.

**„Ah, cumva să nu mi-o spuie
Vreun dușman cumplit
Că băiatul meu azi nu e
Și că a murit
Că-n schimbarea bruscă-a minții
Eu l-aș omorî cu dinții
Ca pe-un câne care mușcă
Pe furiih ...”**

La **24 februarie 1918** apare, în revista „**Scena**”, ultima sa poezie, „**Vulturul**”. Dar Coșbuc este umbra palidă a ceea ce a fost cândva. Dorul de Alexandru l-a mistuit, i-a luat toată puterea. Se stinge la **9 mai 1918**, în casa sa. Marele **Nicolae Iorga**-i vorbește la înmormântare, vorbind despre „**poezia sa, de o virtuoziitate extraordinară**”.

„Cel ce a cântat toate vitejiile neamului, de la Gelu al legendei până la dorobanții din 77, moare fără a fi văzut cu ochii sub steag pe aceia care au onorat din nou sfântul drapel al țării. Să lăsăm ca asupra frunții lui palide, acum liniștite, să cadă o umbră mângâietoare a depărtatului tricolor nevăzut.” - Nicolae Iorga

Coșbuc, la volan, și Ion Alexandrescu - Stâlpeanu, în 1915, cu puțin timp înaintea producerii dramei, în automobilul blestemat

Șase luni mai târziu tricolorul va flutura deasupra Ardealului iubit al lui Coșbuc. Se pare că viața lui George Coșbuc se golise de orice sens, de rațiunea de a fi trăită, s-a năruit. Dar opera sa, o vastă scenă pe care anotimpurile se succed, punctate de evenimentele, ceremoniile și datinile specifice vieții pașnice de la țară, dimpreună cu momente importante din istoria neamului, va trăi atâta vreme cât limba română va dăinui.

A adus lumină, sănătate, voieșie. Scrisul lui Coșbuc trăiește și va trăi cât va trăi neamul românesc. (Liviu Rebreanu -1918)

EPOPEEA VITEAZULUI MIHAI (III) – Angela Faina

Continuare din numărul trecut (seria II, numărul 3 / 2020)

Curtea Domnească de la București, Palatul Voievodal unde s-a instalat inițial, Domnul Valahiei, Mihai-Vodă

**Cetatea București numită și Cetatea Dâmboviței –
ruinele**

Imagine luată de pe muzeulbucurestiului.ro

Cetatea București numită și Cetatea Dâmboviței constituie nucleul viitoarelor palate voievodale, mereu lărgite și renovate de-a lungul timpurilor.

Conform vechilor descrieri, Curtea Veche era ca întindere în jur de 160 m², așezată pe o colină destul de înaltă; pe malul nordic al Dâmboviței, protejată la sud de malul înalt al râului, iar în celelalte părți, de ziduri puternice, alături de șanțuri de 1,5 m-2,5 m lățime. Accesul în Curtea Domnească era posibil prin două porți, opuse ca poziție.

Între anii 1458-1459, Vlad Țepeș, domnul Țării Românești, consolidează cetatea cu niște construcții din lemn, cu întărituri de pământ și apoi, o ridică la rangul de reședință domnească, alternativă celei de la Târgoviște.

Se consideră că primul document care amintește de Cetatea București, este cel datat la 20 septembrie 1459, acesta fiind un hrisov acordat de Vlad Țepeș lui Andrei, Iova și Drag, cu ocazia întăririi obcinelor acestora de la Ponor (Oltenia) și a scutirii lor, de obligațiile față de domnie: vama oilor, a porcilor, albinăritul, găletăritul, dijme, cositul fânului, etc. În textul documentului așternut pe pergament în limba slavonă, în redacție medio-bulgară, limba oficială de atunci a Căminării Țării Românești, se menționează că s-a „scris în septembrie 20 în cetatea București, în anul 6968” (1459), semnalandu-se astfel indiscutabil, existența la acea dată, a Bucureștilor. Inițial, domnul fondator, Mircea cel Bătrân,

construiește o cetate, cam prin anii 1386-1418, fiind înconjurată de șanțuri de apărare, având ziduri din lemn și cărămidă, dar ridicată oarecum în pripă, din cauza pericolului otoman. Ea este construită cu scopul de a reprezenta o bază de apărare, un punct strategic de luptă, în calea invaziilor turcești din acei ani.

Cel mai vechi document cunoscut până în prezent, despre Curtea Domnească Veche, în care Bucureștii apar ca reședință voievodală, datează din 14 octombrie 1465, fiind emis de Radu cel Frumos, fratele lui Vlad Țepeș, în „Cetatea de scaun București”, când acesta a mutat scaunul domnesc de la Târgoviște, la București.

În campania lui Mahomed al II-lea, din 1462, este cert că cetatea avea un rol de apărare. În noiembrie 1473, moldovenii pătrund în cetate, iar Ștefan cel Mare îl alungă pe Radu cel Frumos, în anul 1476, ajutându-l pe Vlad Țepeș să revină la domnie. În anul 1480 era numită în actele de domnie, „Cetatea nouă de scaun București” sau „Castro Bokorestch”, cum îl numeau străinii.

**Curtea Domnească de la București - Palatul Voievodal -
ruinele**

Imagine luată de pe historia.ro

Săpăturile arheologice au scos la iveală importante ruine, printre care: dormitoare, săli și hrupe încăpătoare, curtea interioară de 100 m², ziduri, baze de turnuri, trepte, coloane, camere, etc., construite cu bolovani de râu și cărămidă, pe o suprafață mult mărită, de aproximativ 900 m².

Cetatea Domnească a trecut prin numeroase refaceri, extinderi și renovări, de-a lungul domniilor ce s-au perindat, începând cu Vlad Țepeș, până la Constantin Brâncoveanu.

Biserica Curții Domnești

Imagine luată de pe ro.wikipedia.org

Biserica „Curtea Veche” este cea mai veche biserică din București, ctitorie a domnului Mircea Ciobanul, în timpul primei sale domnii, între anii 1545-1554 și a fost amplasată în Curtea Veche.

Istoricul C. Giurescu pune pe seama lui Mircea Ciobanul, pe lângă modernizarea curții și ridicarea bisericii domnești și unele inițiative edilitare, precum podirea cu scânduri a străzilor orașului. Mircea Ciobanul ar fi autorul unei a doua delimitări a hotarului orașului.

Ea a servit timp de două secole drept loc de încoronare a Domnilor Țării Românești. Biserica poartă hramurile Buna Vestire și Sfântul Anton. Stilul arhitectonic al bisericii, a fost influențat de biserică Mănăstirii Cozia. Turla e boltită cu o calotă sferică. La construcția bisericii a fost folosit contrafortul, cu rol constructiv, pentru prima dată în Țara Românească, element de influență moldovenească. Fațada este realizată din cărămidă aparentă în câte 3 rânduri orizontale și două cărămizi așezate vertical pe benzile tencuite.

Sursă: www.enciclopediaromaniei.ro, ro.wikipedia.org

Curtea Domnească de la Târgoviște, Palatul Voievodal, de unde Mihai Viteazul a condus treburile țării

Prima cetate de scaun a Țării Românești, încă din secolul al XIV-lea, din timpul domniei lui Mircea cel Bătrân, este Curtea Domnească de la Târgoviște.

De la Mircea cel Bătrân și până la Constantin Brâncoveanu, cei 20 de mari și viteji domnitori ai țării, ce și-au avut aici reședința, au făcut ca preț de câteva secole să tremure șalvării și să asude turbanele turcilor, care aveau curajul să treacă dincoace de Dunăre.... Deseori, erau nevoiți să strige către Stambul: „Vai !”

Domnitorii noștri au oprit hoardele păgâne, au făcut zid de apărare a creștinătății prin toate acțiunile lor curajoase. Ca semn al trecerii lor prin lume, au ridicat palate și biserici, a căror strălucire a dispărut azi, dar au lăsat peste veacuri vii amintiri; de bravură, dar și de mărturie a credinței lor, despre care vorbesc bisericile ridicate în semn de pomenire. Luptele de apărare împotriva dușmanilor începeau printr-un moment solemn, ridicând spre ceruri lancea și invocând cu credință fierbinte, numele lui Isus, cerând cu umilință, ajutorul Proniei Cerești.

Curtea voievodală de la Târgoviște-ruinele

Imagine luată de pe direcbooking.ro

O jumătate de mileniu, Târgoviște a fost centrul istoric și eroic, capitala valahilor, unde dacă s-ar întâmpla vreodată „învieirea”, s-ar afla, cu siguranță, cea mai mare densitate de voievozi pe metrul pătrat. Sunt nume răsunătoare de care au auzit toți europenii; ei au dat bătaie de cap și insomnii, cel puțin patru secole, sultanilor Înaltei Porți. Începând cu Mircea cel Bătrân, Mihail I, Dan al II-lea, Alexandru Aldea, Vlad Dracul, Vladislav al V-lea, Vlad Țepeș, Vlad Călugărul, Radu cel Mare, Neagoe Basarab, Radu de la Afumați, Pătrașcu cel Bun, Petru Cercel, Mihai Viteazul, Radu Șerban, Matei Basarab, Constantin Șerban, Mihnea al III-lea, Constantin Brâncoveanu, etc. Ei au fost cei care au ridicat sus, steagul Valahiei, în apriga luptă antiotomană, umilind pe marii viziri otomani; mulți sangeaci, pași, bei, spahii și ieniceri, au pierit de spada și lancea oștenilor noștri.

În partea stângă a Turnului Clopotniței, se găsește o lespede de marmură, unde sunt trecuți în ordine cronologică, toți domnitorii care de-a lungul istoriei, au ocupat scaunul domniei. Zidurile rămase, tezaurul nostru peste timp, înviează dorința de explorare, stârnind curiozitatea și respectul pentru istoria acestor locuri și personaje emblematice ale trecutului nostru.

Târgoviște - Curtea Domnească- Turnul Chindiei și ruinele

Imagine luată de pe bestofromania.eu

Cetatea Bucureștiului fiind distrusă de ocupația turcească după luptele de la Călugăreni, din 1595, Mihai își mută reședința la Târgoviște, unde își desfășoară multe din activitățile sale politico-diplomatice, culturale, etc. Aici va primi solii diplomatice, va organiza diferite evenimente și de aici va scrie mai multe scrisori, emițând multe din documentele Cancelariei sale.

În actele interne ale Munteniei, Curtea Domnească este atestată încă din timpul lui Mircea cel Bătrân când, într-un

act al fiului și asociatului său la domnie, Mihail I, datat 1417-1418, se vorbește despre „...însuși orașul domniei mele Târgoviște...”.

Din acest act se poate înțelege că, la acea dată, aici funcționa o reședință voievodală fortificată, construită cu câțiva zeci de ani în urmă, aproximativ în anul 1400, iar la 1415, fiind construită biserica paraclis. De altfel, săpăturile arheologice confirmă această supoziție. Din perioadei lui Mircea cel Bătrân, datează o casă, prima biserică-paraclis, o curtină(curte mică) și urme ale unei palisade de lemn, de mici dimensiuni. În 1427, în memoriile sale, cruciatul Hans Schiltberger, menționează orașul Târgoviște drept capitală a Țării Românești, alături de una din Argeș. Hans Schiltberger a participat la expediția militară ce s-a încheiat cu înfrângerea de la Nicopole. Deoarece aceste memorii au fost scrise după 31 de ani, se presupune că în 1396, orașul avea deja fortificații, ca orice capitală a vremii.

Câțiva zeci de ani mai târziu, dezvoltarea și extinderea fortificațiilor se face în timpul domniei lui Vlad Dracul și Vlad Țepeș, fiul său, care adaugă turnuri și clădiri utilitare, întărind zidurile, acestea ajungând la aproximativ 2 m grosime.

Turnul Chindiei, monument emblematic pentru municipiul Târgoviște, a fost construit de către domnitorul Vlad Țepeș, în jurul anului 1460. Înalt de 27 de metri, rolul acestui turn era probabil acela de donjon al cetății. În acea vreme, numai cei veniți cu gânduri pașnice și cei anunțați, puteau ajunge aproape de turn, el având un rol militar de prim ordin: punct de observație și mai apoi, închisoare. În interior, pe zidurile sale, faptele și portretul lui Vlad Țepeș sunt prezentate cu lux de amănunte.

Pivnița, bine conservată de-a lungul timpului, era compusă din patru nave paralele boltite. Probabil, la parter era sala de ceremonii și sfatul domnesc și unele încăperi ce ar fi putut sluji drept dormitoare.

Târgoviște-Cetatea de scaun a celor 40 de voievozi români. Ruinele

Imagine luată de pe cunoastelumea.ro

Biserica Sfânta Vineri este numită și Biserica Mică Domnească și este ctitoria lui Vlad Călugărul și a soției sale, Smaranda; monument arhitectonic datând de la mijlocul secolului al XV-lea, păstrat fără modificări.

După mijlocul veacului al XV-lea, Curtea Domnească va avea fortificații puternice, șanțul de apărare, lat de aproximativ 20-24 m și adânc de 4 m, fiind întărit cu pari de lemn dispuși oblic în mal. Un act datat din 17 noiembrie 1476, menționează pentru prima oară, că la acea dată, Târgoviște, avea un important rol militar. La sfârșitul aceluiași secol, se ridică încă o porțiune de aproximativ 20 m de zid, terminat cu un turn de veghe.

O altă etapă de extindere a fortificațiilor este inițiată la sfârșitul secolului al XVI-lea, de către voievodul Petru Cercel care aduce suprafața din interiorul incintei la cca. 29.000 m², suprafața cea mai mare a întinderii fortificațiilor pe care a avut-o de-a lungul timpului. Totodată, cu această nouă extindere, repară palatul și construiește o serie de utilități absolut necesare, precum apeductul, ce aprovizionează cu apă palatul și garnizoana. Umblat pe la marile curți europene, inspirându-se din cele văzute, Petru Cercel caută să aducă un suflu nou în arhitectura muntenească, introducând elemente arhitectonice și de decorație de influență renescentistă occidentală. În 1584 termină o amplă campanie de refacere a palatului existent. În partea de sud a acestuia, la mică distanță, construiește un altul nou. Noua clădire este de dimensiuni mai mari, având trei nivele: pivniță, parter și etaj. Subsolul este mărit, permițând comunicarea dintre cele două clădiri. Parterul noii clădiri, având 10 camere, adăpostea Cancelaria Domnească și încăperile anexe acesteia. La etaj, complet separat de parter, erau amplasate dormitoarele familiei domnești. Accesul la aceste dormitoare se făcea printr-o scară exterioară, plasată pe fațada de vest. Un coridor făcea legătura dintre palat și Biserica Mare. Această transformare a Curții domnești a fost remarcată și admirată de doi călători occidentali, care fac descrieri amănunțite și pline de admirație, despre cele constatate.

Biserica Mare Domnească este ctitoria voievodului Petru Cercel, după modelul bisericii mitropoliei din oraș, însă de dimensiuni mult mai mari, fiind la data construcției, cea mai mare clădire religioasă din Țara Românească. Pictura, păstrată până în zilele noastre, este realizată integral între anii 1696-1698, în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu, conținând cea mai amplă galerie de portrete de domnitori munteni.

Grădinile palatului erau amplasate pe locul actualului parc al orașului pe latura de est a zidului de incintă, întinzându-se peste râul Ialomița, până la poalele dealului mănăstirii. Grădinile, în stil italian, au fost prima dată amenajate de voievodul Petru Cercel, în anul 1584. În vizită la palat, francezul Jacques Bourgars apreciază în anul 1585 că „Petru Cercel a făcut un palat mic, dar frumos.”

Deci, Mihai Voievod va beneficia de dotările și construcțiile ridicate până în 1593. Aici își va desfășura cea mai mare parte a activității sale.

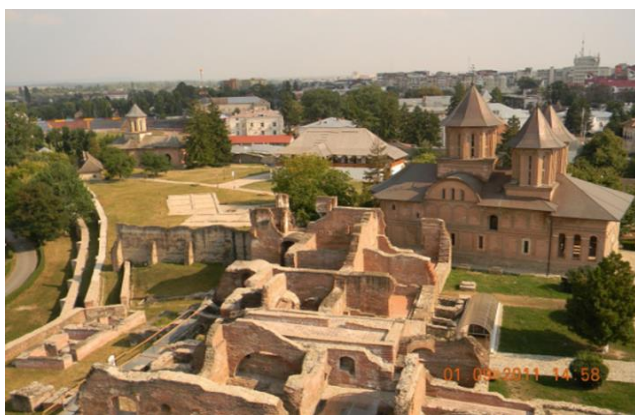

Târgoviște - Curtea Domnească a voievozilor valahi-ruinele

Imagine luată de pe youtube.com

Totuși, perioada maximă de dezvoltare a reședinței voievodale se află mai târziu și se desfășoară între anii 1632-

1654, în timpul domniei lui Matei Basarab, când palatul domnesc cunoaște o nouă perioadă de refaceri și transformări. El dublează practic grosimea zidurilor și reface șanțul de apărare, la o lățime și o adâncime de 3 m și-i adaugă un val de pământ pe o lungime de 5 km, peste care ridică o palisadă de bușteni. Pe zidul de piatră au fost amenajate 10 bastioane de formă rectangulară (astăzi se mai văd urmele a 7 dintre acestea) cu o suprafață de 40 m x 45 m. Cele 5 porți de acces în cetate sunt refăcute din piatră, asigurându-le și camere pentru corpul de gardă. Noile porți erau de formă pătrată, cu latura de 8,5 m, iar pe direcția de acces aveau două arcade cu deschiderea de 5 m. În ziua de azi, se menține în elevație numai Poarta Dealului, ca un arc de triumf, mărturie a unor evenimente grandioase din vremurile apuse. Porțile Câmpulungului și a Bucureștiului au fost descoperite din întâmplare, cu ocazia unor lucrări edilitare, ultima fiind reconstituită.

Târgoviște-Curțile Domnești

Imagine luată de pe ro.wikipedia.org

Matei Basarab face un coridor-racord ce unește două clădiri ale palatului și construiește un etaj, parțial pe aripa veche.

Baia domnească, descrisă de către Paul de Alep, este construită, după moda turcească, pe latura de nord-est a zidului de incintă, în apropierea palatului. Construcția dreptunghiulară cu dimensiunile de 5,50 m x 14,7 m era formată din trei încăperi, dispuse în șir. Prima, dinspre nord, prin care se făcea accesul, avea inclus și un mic vestiar, iar a doua, era baia propriu-zisă. Ultima încăpere, ce nu comunica cu celelalte două, era destinată cazanului de încălzire a apei. Sistemul de funcționare al băii era cel clasic romano-bizantin, aburul fiind dirijat prin conducte din sala cazanului, în baie.

Foișorul, ale cărui ruine sunt situate la 60 m spre est de zidul de incintă, a fost construit inițial din lemn, de către Matei Basarab. Constantin Brâncoveanu reface construcția din zidărie, astfel devenind un superb loc de odihnă și recreere pentru cei ce se plimbau prin parc. În ziua de azi, nu se mai păstrează decât temeliile, câteva coloane și capiteli.

Casa Bălașa a fost construită în anul 1650, de către Bălașa, doamna voievodului Constantin Cărnul. Scopul inițial era acela de casă de oaspeți și azil pentru săraci. Clădirea există și în zilele noastre, fiind bine conservată. Construcția, fără etaj, este de formă paralelipipedică, având patru camere dispuse câte două, de-a lungul unui coridor central. Pardoseala este de cărămidă roșie, iar bolțile sunt în cruce.

După revolta lui Mihnea al III-lea, la cerința expresă a Înaltei Porți, domnitorul Gheorghe Ghica (1659-1660) începe pocesul de demantelare a curții voievodale și demolare a palatului, în dorința sultanului de a distruge orice fortificații ce ar fi putut sluji în caz de revoltă a voievozilor Țării Românești.

Avântul deosebit în dezvoltarea impresionantă a construcțiilor și a arhitecturii din timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu s-a reflectat și la Curtea Domnească din Târgoviște, când palatul voievodal trece prin ultima etapă de înflorire. Cu încuviințarea otomanilor, marele voievod, renovează palatul, reface parțial fortificațiile, dar, în special, se reconstruiesc și se dezvoltă palatul voievodal (1695), bisericile (1699) și clădirile utilitare sau decorative (foișorul de piatră din interiorul grădinilor domnești). Cu această ocazie, sunt construite în afara zidurilor două dependințe ale palatului. Una dintre ele, este Casa coconilor (copiilor), ridicată în 1701. Constantin Brâncoveanu, extinde grădinile, asigurând o echipă de grădinari pentru întreținerea acestora. Pe fațada dinspre răsărit a palatului, Domnul adaugă o lojă prevăzută cu scară de acces spre grădină, iar pe latura de vest, o altă lojă de acces spre Biserica Mare.

După această perioadă de înflorire, odată cu martiriul voievodului canonizat și cu mutarea definitivă a capitalei țării în București, zidurile încep a se deteriora. Războiul ruso-turc din 1736-1739, purtat și pe teritoriu românesc, afectează grav construcțiile, Curtea Domnească fiind incendiată, pentru ca mai apoi, un cutremur de pământ să afecteze decisiv ceea ce mai rămăsese din ruinele incintei fortificate.

Câteva reparații sumare va face Grigore al II-lea Ghica (1748-1752). În timpul primei domnii a lui Mihail Șutu (1791-1793), Enăchiță Văcărescu l-a convins pe acesta să repare biserica domnească.

În urma cutremurului din 1803 și a incendiului din același an, fosta Curte Domnească devine o ruină.

În 1821, în timpul revoltei Eteriei, Alexandru Ipsilanti, conducătorul eteriștilor, destupă șanțurile de apărare și încearcă să refacă vechile fortificații. Tentativa acestuia de a readuce vremurile de glorie ale cetății medievale, se spulberă rapid, la auzul vestii că armatele otomane se îndreaptă spre Târgoviște. (Colecția Academiei Române, document CCXCII/1).

Ultimele lucrări importante de restaurare și conservare a ruinelor se fac în anul 1961, când, rămășițele vechilor fortificații, palatul domnesc și clădirile ce țineau de acesta, sunt amenajate ca muzeu, fiind oferite circuitului turistic. După această dată, nu au mai avut loc decât acțiuni de sondaje arheologice și minore lucrări de conservare și amenajare. (Sursă: www.encyclopediaromaniei.ro; ro.wikipedia.org)

Alte reședințe domnești erau Ploieștiul, Gherghița, Târgșor și Caracal.

Va urma

NOTE PE MARGINEA LACURILOR DIN LAURENTIDE

Eva Halus

Peisajul țesut din ierburi, ape, flori și cer, formând o frumoasă salbă pe care poți să o porți mai departe prin consemnări – notițe și picturi - formează Laurentidele, oferind ochiului culorile, simțurilor liniștea și armonia. La această salbă se adaugă amprenta quebechezilor care au întretesut și ei în acest peisaj, cu mult gust, facilitățile umane : case de odihnă, vile și cabane, restaurante, mici porturi, boutique-uri, etc.

Iată-mă, deci, la Val-David, în Rezidența Internațională a Scriitorilor și Artiștilor, a cărei directoare, Flavia Cosma, organizează renumitele festivaluri Internaționale de poezie. Sunt aici pentru o vacanță creativă, în care activitatea mea principală este pictura în aer liber. Încă din primele zile am început să explorez împrejurimile: lacul de la Ste. Agathe de Monts, *Lagny*, lacul din Ste. Adèle, pavilionul cu vedere la cascada de pe *Rivière du Nord*, *Lac de Truites* din Val-David, etc.

Peste tot mă opresc pentru o oră, două, să pictez, ascultând vântul, pădurea, valurile, rațele sălbatice și pescărușii. Peisajul este vast : păduri de conifere, mestecenii, stejari, în care din loc în loc apare câte un acoperiș de casă, undele apelor care își schimbă nuanțele de la verde închis, până la alb strălucitor, după cum cerul lansează lumini și umbre în jocul norilor, vântului și soarelui. Oamenii trec gălăgioși sau tăcuți pe lângă mine pe alei, formând grupuri și pete de culoare vie. Câte un caiac se desprinde de la țărm, cu vâslașul lovind ritmic valurile; îl simt cum respiră cu putere briza lacului, în pieptul care înfruntă temerar depărtarea.

Acest peisaj mi-l imaginez sălbatec și fără șosele și case, cum era pe la începuturile civilizației pe pământul Nord-American, atunci când perspectiva se deschidea largă, ca niște aripi de vultur gata să își ia zborul, umerii lui fiind munții și dealurile împădurite.

Pictând, regăsesc subtilitatea formelor naturale și a culorilor, iar întregul lor este ca o rugă amerindiană. Simt pulsul naturii bătând încet, ca unda leneșă a unui râu,

ca vântul ce adie mângâind vârfurile semețe ale brazilor ce flanchează râul, devenind apoi tumultos, ca un tam-tam, când undele se strecoară repezi printre bolovani, tulburând pietrișul de pe fundul apelor în cascadă. Și atunci, neauzit, pasul unei căprioare lasă o urmă aproape nevăzută pe mal. Abia o zăresc dispărând prin frunzișul des, de la adăpătoare.

Întoarsă la confortul unei așezări umane, trebuie să recunosc că și cea de-a doua atracție din Laurentide – construcțiile – sunt la fel de fermecătoare ca și peisajul. Din lemn și cărămidă, după planuri contemporane, uneori sofisticate în sensul unui design ecologic și utilitar, ele întregesc salba Laurentidelor și așa putea spune că ele sunt „pietrele prețioase” de aici, pe când peisajul este „aurul verde”, el însuși.

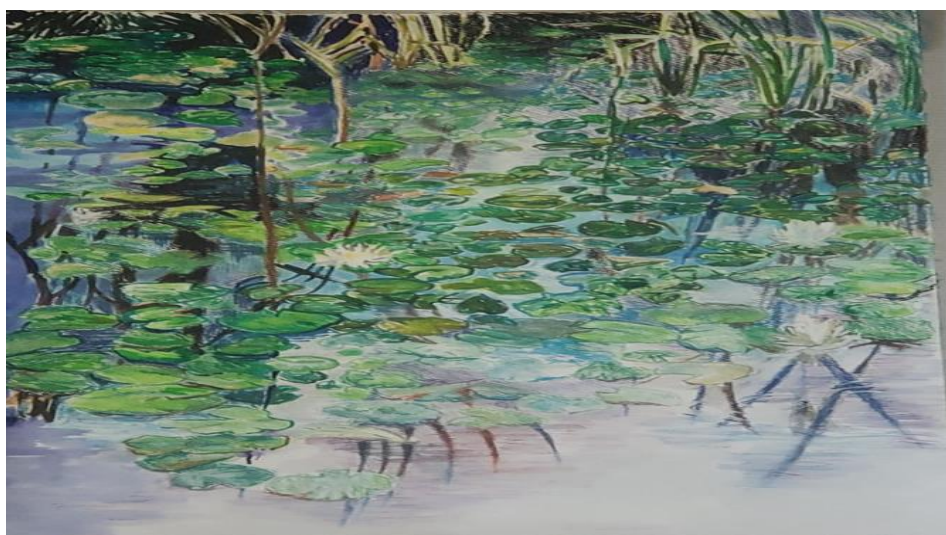
Noaptea coboară grabnic, brăul Căii Lactee strălucește, luna îndărătul brazilor este de culoarea laptelui proaspăt, iar păsările întârziate strigă răzleț. Glasurile lor se amplifică în liniștea maiestuoasă și atunci îmi aduc aminte un cântec al grupului rock Phoenix : „Îmi simt sufletul/ Mugur de fluier./ Ce-a doinit/ Cântec cu șuier./ Pentru zilele/ Ce-au fost trecute/ Pentru nopțile/ Negre și slute.

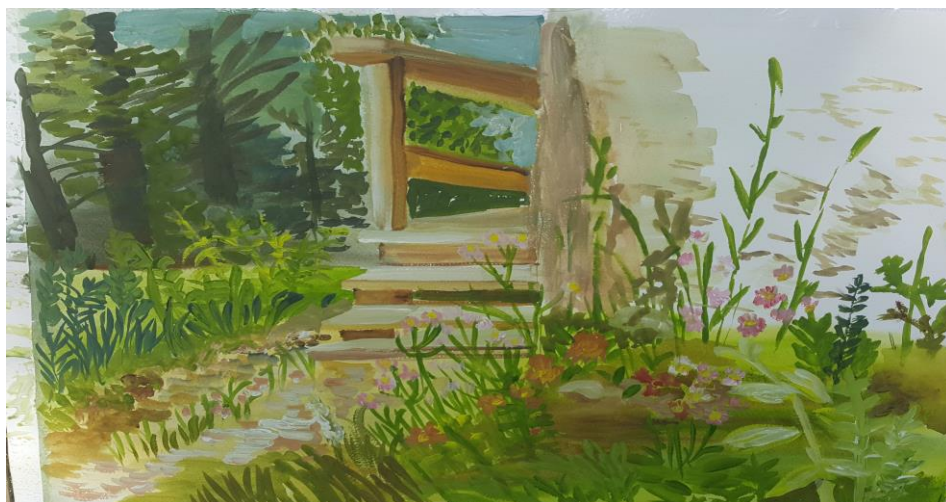
Am pornit/ Cu roua-n picioare/ Ca să cant/ Un cântec
de soare/Pentru zilele zilele.../Ce au să vie.../ Pentru
noptile noptile.../Cu iasomie.../

Freamătul apelor/ Și foșnetul codrilor,/ În el se
întâlnesc/ Și sufletu-mi încălzesc.” Sau făcând referință la
un alt mare muzician român, care a și locuit în Laurentide
pentru o perioadă de timp în deceniul trecut, Gheorghe
Zamfir, aș vrea să spun câtă încântare și inspirație poți
găsi la orice pas aici!

Câte suflete luminate n-au fost prezente la
desfășurarea aceasta de splendori ale naturii din
Laurentide, imortalizându-le? Pictori, poeți, muzicieni,
sculptori etc. au creat și au locuit aici într-un timp sau

altul. Ca să dau un exemplu menționez pe pictorul Gordon
Harrison, din Charlevoix, Guido Molinary din Montreal.
Chiar și Jean-Paul Riopelle avea atelierul său în Esterel,
pe malul lacului Masson din Laurentide. Poeții Gaston
Miron, Jean-Guy Pilon – și, ca să revin la prezent,
scriitoarea și poeta de origine română, Flavia Cosma, ei
toți demonstrează un singur lucru : se poate trăi așa cum
scrii sau pictezi, aici în Laurentide! Cu o adevărată forță și
vitalitate, căci aici artiștii sunt înconjurați de natura sacră
și ei știu, poate mai mult decât alții, să o descopere!

Eva Halus – pictoriță, scriitoare și jurnalistă din Montreal
Pentru mai multe imagini și cărți publicate vizitați web-site-urile :
aslrq.ro
<https://fineartamerica.com/profiles/evahalus>
<https://poets.ca/join/directory>

VERSURI – Marcela Straua

TESTAMENT

Când peste ani, tu vei citi această carte
Bunica va veghea de-"acolo", de departe
Voi fi, poate, o mână de oase, de țărână
Într-un cimitir , c-o cruce căzută-ntr-o rână.

De m-ai iubit un pic, cât am fost lângă tine
Ascultă-mi sfatul, și-ți va fi mereu bine.
Iubește semenii, țara, glia strămoșească
Și învață să citești în limba românească.

Din cartea de istorii, să-ți cunoști străbunii,
Dacii care-au luptat cu turcii și cu hunii,
Goții, ș-alte popoare barbare, migratoare,
Și-au apărat cu pieptul gol, ale țării hotare.

Citește despre Cuza-Vodă, un Domn de Țară
Care a-nfăptuit unirea, întâia oară,
Despre Ștefan cel Mare, un viteaz conducător
Și alți Domni care-au condus acest popor,

Spre glorie , iar țara neștirbită a rămas,
Toți poezii lumi-o cântă și se întorc ACAS'.
Maica-Tară, România te-așteaptă, copile
Iubirea ta, a voastră îi dă putere, zile.

SPOVEDANIA UNUI PĂCĂȚOS

Permis-am anilor, permis-am bătrâneții
Să-mi ia, încet, vigoarea tinereții.
N-am fost, de frica bolilor, prea speriat
Nu am trăit nici cumpătat, nici așezat.

Plăcerea,-mbuibarea au fost pe locu-ntâi
Să caut un vinovat, nu-i vina nimănui,
Că-s cocârjat, lipsit de sănătate..
Un imprudent, mi-am bătut joc de toate.

Fiind șef, n-am iertat, am emis sentință
Magistrat , cu legea, fără căință
Foloseam inteligența spre-a face rău

Și-am rămas pierdut în labirintul meu.

Minciunii, n-am putut, să îi țin piept,
Nu l-am susținut, politic, pe cel drept.
M-am aciuat pe lângă cei mai tari
Dar incorecți, meschini, avari...

Mi-am convins amicii să-l voteze,
Pe unul ce-a urcat pe metereze,
Pe-o scară de promisiuni deșarte..
De când a ajuns SUS, nimic nu-mparte.

Credeam că fără a da iubire, o voi găsi
Că mi se cuvine și-o voi întâlni
Că pot subjuga un suflet sensibil
Fiind arogant, schimbător, teribil.

Acum mă simt sfârșit, teama m-a cuprins,
Chiar teama de-a trăi, ura m-a învins..
În coșmarul nopții, iubirile-mi mor
În loc să fiu furat de vise-n amor.

De spaima de-a nu pierde , am tot pierdut..
Și-s prea bătrân.. s-o iau de la început
Frustrat, îngenuncheat, singur pe lume
M-am SPOVEDIT și spun o rugăciune.

PĂSTREAZĂ CRUCEA

Purtat în valuri de căință
De văzul lumii, nu te ascunde,
Caută izvorul de credință!
Adevărul, așa-l vei pătrunde..

În genunchi să cânți tropare,
Reține, ce-au spus Sfinții Părinți.
Si-n fața sfintelor altare
Sincer, căiește-te, fără să minți.

Cu fruntea să atingi pământul
Să cânți acatist la metanii.

În rugăciune, spune-ți cuvântul
Săracilor, să le-mparți danii!

Ai ales calea, cerebral, din mers
Spre o credință adevărată.
Dând vieții o nouă șansă, alt sens,
Păstrează crucea, Iisus te iarta!

E ANOTIMPUL CRUCII DUSĂ ÎN SPATE

Bucuria noastră-i ferecată-n timp
Ni se fură anotimp cu anotimp.
În loc de zâmbet schițăm o grimasă
Fără de cheie, închiși în casă.

Am plâns cu toții și apoi ne-am gândit..
Ce vrea să însemne, unde am greșit ?
Fără o cheie putem să dezlegăm?
Spre care direcție ne îndreptăm?

Nu știm încă, pe cine am supărat,
Ori poate de credință am uitat
Și de lumea care ne înconjoară...
Cu deviza: "nimic nu mă doboară" !

Doar EU!..Cu nimeni nu empatizam
La cel în suferință, nu priveam
Ocupați să strângem bani , avere
În minte c-un singur gând: PUTERE.

Și-n anotimpul crucii dusă-n spate
Cineva spune :„ nu se mai poate".
Faci rugăciuni și privești cerul..
Ai CHEIA -n sfârșit, dezlegi misterul.

La tine, Doamne, alinarea găsim
TU ne vei ajuta să nu mai greșim
Nici eu, nici fiii tăi cei rătăciți
Cu Iisus, în credință, vom fi lecuiți.

GRAIUL ROMÂNESC (poeme) George Filip

CORABIA

- familiei noastre -

corabia nu-i gata,
parâma nu s-a tras.
pe malurile terrei
iubirea ne-a rămas.
adu-o ...tu...femeie,
iubirea-i fructul tău,
ea ne-a ținut făclia
la bine și la rău.

ia și copilăria.
nu o uita în port,
la vamă ea va trece
cu... fără pașaport.
părinții nu-i aduce.
mai lasă-i în pridvor
să ne stropească pașii
cu lacrimi mari de dor.

în pupa bate vântul.
în prora e drum bun.
iubito...spre ce țarmuri
ne îndreptăm de-acum?
să mergem - veșnicia
ne face cuib la toți;
să nu crezi – niciodată,
în pungile cu zloți.

corabia e gata
de două mii de ani.
famfara fericirii
ne cântă: LA MULȚI ANI.
e imnul – sfântă Doamnă,
care ne arde-n gând;
iubito, noi din ȚARĂ
să nu plecăm...nicipând!

GRAIUL ROMÂNESC

dacă-ascultați un cântec dinspre Mare,
sau murmur de poeme – nins din stele,
nu vă mirați: ei sunt poeții care
le duc la lume-n poartă menestrele.

când Dumnezeu a plămădit Pământul
s-a dus pe la românii din Carpați
și le-a rostit: vă leg cu legământul
să fiți poeți de-a pururi...să cântați!

de două mii de ani cântăm întruna
și prin furtună – și sub blândul Soare.
noi ne-am legat ca Soarele și Luna
să răsărim prin vremuri viitoare.

în limba noastră botezăm sau plângem
Limba Română ne e mamă sfântă.
sub imnul românesc ades ne strângem
și cu stihia ne luăm la trântă.

...se-aude peste Țară o cântare
spusă de regi...și de țărani...la stână;
e graiul românesc – acela care
în veci de veci va fi: LIMBA ROMÂNĂ

ODĂ MAMEI ROMÂNIA

Românie mândră...din străbunii daci,
țara mea bogată - cu oameni săraci,
azi e sărbătoare, pune-ți mândră iia,
astăzi toată țara cântă ROMÂNIA.

de două milenii tu ne-ai fost și ești
mândră Cosânzeană prin sfinte povești.
noi am plâns cu tine...ai jeli cu noi
când ți-ai dus feciorii teferi la război...

Caraimanul știe - toți Carpații știu,
Dunărea și Oltul - tulburatul Jiu,
noi știm - la Rovine și la Mărășești
ai scris în istorii gloriei românești.

știm prin pribegie că e trist pe-acasă
dar eu îi cînt ȚĂRII fața ei frumoasă.
mulți români mi-așteaptă versul prin destine
și când scriu - poetul veghează din mine.

scriu plângând...român ca toți românii,
sufăr lângă ei și-njur stăpânii;

și când fruntea ȚĂRII tristă ne salută,
știm că Dumnezeu din vecii ne-ajută.
...azi e sărbătoare și sărbătorim.
în UNIRE, Țara în slăvi o slăvim.
de pe glia noastră iarba rea dispară;
strânge-ne în falduri de iubire - Țară!

țara mea bogată - cu români săraci,
ROMÂNIE mândră...din străbunii daci,
hai la sărbătoare, pune-ți mândră iia,
astăzi toată țara cântă ROMÂNIA!..

-PRINTRE DORINȚE
- mie, în clipele de meditație -

să fiu pe-o vale susur de izvor.
prin cer să zbor ca norul călător.
la colțul casei - verde într-un brad.
pudră de rouă peste flori să cad...

strugure dulce - ca un sân frumos.
un spic de grâu - țăranilor prinos.
preot bătrân - să mirui în altar.
învățător - să-mpart la lume har...

doină de dor, pe buze de haiduci.
o bătrânică - să jelesc la cruci.
fecioară - cu glas blând și sânii tari.
delfin - să le-arăt calea la pescari.

tânăr recrut - cu dorul de părinți.
răcoare-n dansul zilelor fierbinți.
arheolog - să sap printre străbuni.
o lege dură - leac pentru nebuni...

nepot - să spun poeme la bunici.
furnică...fără somn printre furnici.
caval - sub un chimir, la un cioban.
nuc - ... mă bată pruncii an de an...

ca un părinte - veșnic obosit.
la preotul din sat să fiu nuntit.
ca maica - să mă rog cu glasul blând.
să nu mai plec din Țara mea nicicând...

aș vrea să-i zîmbesc lumii dintr-o stea.
să fiu eu bardul de la TUZLA mea.
n-aș vrea printre străini să fiu străin.
aș vrea să mă întorc în sat - AMIN!...

POEZII BASARABENE —

Lilian Curevici

CAFEAUA...

...Când mai revii, să stăm alături, la cafea,
Să mai schimbăm o vorbă, noutate,
Să răscolim tăcerea-n doi, ce mult durea,
Un sfert de veac..., - erai atât departe?!

Când mai revii, să ștergem praful împreună
De pe imagini. Doamne, cum eram!!!
Atât de tineri, ne țineam de mână,
Când serile poteci cutreieram...

Îți mai aduci aminte, când veneam,
Neobosit, la poarta-ți, altădată?
Cum te strângeam la piept, iar tu-mi râdeai, -
Cafeaua...ghicitoare, blestemată...

Eu...sunt la fel, deloc nu m-am schimbat,
Chiar peste ani..., - ceva mai mult argint
Și-mi port smerit un vis, mereu...ciudat,
Cu el voi poposi și-n...paradis...

...Aș vrea să vii, sunt meșter la cafea,
Sunt sigur, pregătesc ca nimeni altul,
E ca să știi, de-ntreabă...cineva,
-O dragoste privește doar...înaltul...

O FI...

...O fi cândva, când îmi va zice Domnul
Să-mi țin privirea cât mai mult spre astre,
O fi cândva, să înflorească pomul
Sădit cu fiica-n curtea casei noastre.

O fi cenușa-mi parte-a rădăcinii
Și a coroanei, Doamne, ce splendoare!
Cu rozul său frumos, ca trandafirii,
Ce-mbată orice lume...trecătoare...

O fi cândva, să plâng de bucurie
Ce am deplans decenii în tăcere,
Când plumbul greu uita de omenie,
Iar viața nu-mi părea decât...o bere...

O fi cu siguranță, revedere,
Gândesc și eu, în zi aniversară,
Tulpina va rosti îmbrățișată:

-O dragoste e dulce doar...amară...

MĂ SUNĂ MAMA...

...Mă sună mama la un miez de noapte,
Vorbind încet, cu vocea-i tremurând:
- Știi, fiule, plecat-ai prea departe,
De-o fi să...zac, te crezi a dovedi?

Să te mai văd îmi pare-o veșnicie,
Aveam să-ți spun, sunt multe-a discuta,
Azi toate vin și pleacă-n...agonie,
O piatră și cu alta s-ar certa...

Să știi, vecinul nostru nu mai este,
Vecina nu mai e de săptămâni,
Întreaga mahala șoptind vorbește,
Nu mai auzi nici latrătul de câini...

Suntem, mai mulți, în barca-avariată,
Încet, dar sigur, cu toți ne scufundăm,
Azi viața și cu moartea sunt o...piață,
Se vinde și se cumpără-n tandem...

Voiam să-ți spun, mai arde călimara,
Că la icoană serile mă-nchin
Și semnul crucii-mi fac de dimineață,
Portița, toată ziua, când deschid...

...Te așteptăm, cu tata, cât mai este,
Vezi, poate vii, de poți, cât mai curând,
Să reânvie viața...la ferestre,
Să-mi treacă rana veșnic...sângerând...

„ROUTINA”

...„Rutină” – îmi ziceai, -
Atât de simplu spus, -
O fi să fiu de-acord,
Dacă erai...Iisus.

Ziceam: „Dacă erai...”, -
Azi multe-au coborât
Și nu numai din ceruri
Răsună...răgușit.

Azi suntem toți captivi, -
Problemă...socială,

Vorbim doar de 'Covid,
De dimineață-n seară...

Și toate-s o...,rutină",
Răcite-n sfertul vieții, -
Topindu-se încet,
Cum se tolesc...nămeții...

SCRISOARE DE LA DOMNUL...

...Scrisoare de la Domnul ar fi s-avem cu toții,
Spre-a izbuti în viață, văzându-ne nepoții,
Dar neștiută-i calea și necitit e scrisul
Oprește-adeșea pana, rămâne numai visul.

Când Soarele apune în fragedă vâltoare
Lumina să sugrume, atunci simțim că doare,
Atunci ne facem crucea și rășfoim trecutul,
Cu ochii pe icoană deplângem începutul.

Scrisori mult diferite ne umplu Universul,
Mai lungi, pline de râvnă, mai scurte..., cum e versul.
Cum luminează-o stea, văzută-n ani-lumină,
La fel scrisoarea mea e veșnic...pelerină.

Ce-ar trebui să fac, s-ating și epilogul,
Cuprinsul, rând cu rând, să mi-l citească globul,
Ce-ar trebui să facă o astră-n galaxie,
Când gaura cea neagră o cheamă spre vecie?

DRUMUL...

...Mă leapădă, te rog, și numele să-mi uiți,
Furat am fost cu anii de drumuri și de munți,
Nu pot, nici nu mai vreau, să fac promisiuni,
Sunt om doar...muritor, nu pot să fac minuni...

Mă poartă vântu-n lume, departe mult de casă,
Prin văi, prin deal și curbe, prin lunecuş și
gheață,
Icoana-mi e în față, e-n suflet și-n credință,
N-am timp să plec în ceruri, cât este...pocăință...

...Dar viața-i ca ulciorul, mai curge, pân-se strică,
Căci seacă și izvorul, când grija e lipsită,
Ce rost mai are drumul, ce-am șerpuit o viață,
Când domină nocturnul și inima-mi...îngheață?

ORBIT DE LUMINĂ (poeme) Victor Marola

(București / Galați)

ORBIT DE LUMINĂ

De când a căzut lumina-n priviri,
cu străfulgerările ei
pe care nu le poți prinde
în culori și cuvinte,

De când ne ridică lumina din zori,
ne trezim tot anemici
printre stâncile colțuroase,
de care picioarele se lovesc,
orbecăind și ele printre umbre și maci.

Lumina ne ridică din patul durerii,
ne lasă în ochii plâpânzi
bucuria de a fi, de a vedea,
iar noi tot anemici pășim
cu un picior în grădina feerică
și cu altul în ținutul furtunilor.

Te strigă, te cheamă,
te înseninează cu nimbul de copil,
tu, suflet, căzut în vis,
fără să înțelegi limba

și culorile apetisante ale abisului.

Din visul tău, călător solitar,
te trezești orbit de-atâta lumină
firav, pe Drumul Damascului...

ZIDURI RECI

În multe lacrimi ne-am născut,
și din iubirea Celui care
a fost și dor, ne-a fost și scut,
dar pentru noi i-un oarecare...

Ne-am dus în lume peste tot,
și doina ne-a fost alinare,
modele ne-au fost Iov și Lot,
pescarii ne-au fost felinare.

El ne-a iubit, dar n-am știut
să-l prețuim și noi ades,
doar uneori ne-am prefăcut
că-i darul nostru cel ales.

El n-a venit să se mărească
ori să distrugă trei regate,
a vrut pe toți să ne ferească,
să nu trăim din surogate.

Acum nu-l mai avem pe El...
dar îi avem pe cei orfani,
la zile mari, noi plini de zel,
ce cruste adunăm prin ani !

Bătrânii par ferestre vechi,
și pe la ei ca vântul treci,
se duc și ei perechi, perechi,
și noi rămânem ziduri reci.

ÎNVAȚĂ SĂ IERȚI

Gândul e liber, nu poți să-l închizi
nici gratii să-i pui la ferești,
ce tineri sunt unii, de faimă avizi,
se-amuză, trăiesc din povești.

Poeții par liberi, tăcuți până-n zori,
sunt tribuni și cer libertate,
e ceață în cuget și gândul în nori
și-n suflete uși ferecate.

Ce liber vei fi când vei înțelege
că sufletul nu-i de vânzare,
fii calm și atent, și tu poți alege
în taină-i o nouă chemare.

În freamătul zilei învață să ierți,
să ridici un om din țărână,
fii liber, ajută, nu-i timp să te cerți,
doar iubirea în viață-i stăpână.

ADEVĂR

În labirintul minții te caută filosofii,
te doresc sihaștrii, te contemplă poeții,
însă mulți obosesc
când te reduc la cuvinte.

Nu sunt nici filosof,
nici sihastru, nici poet,
însă te simt ca pe un dar,
care mă inundă uneori
în aerul înmiresmat.

Primăvara ne privește
cu verdele crud al ochilor ei
și ne răpește din artifexul cenușiu.
Ne reasează în gând paginile copilăriei
din cartea în care am păstrat
narcisele și florile de cais.

Primăvara ne ridică,
ne primenește metanoic,
ne așează pe Cale, fără să te judece
și își deschide cartea
să înțelegi Adevărul
în lumina neînserată
a Împărăției.

MOARTEA BĂȚULUI DE CHIBRIT

Anca Negrescu

Zgomote surde, șoapte înghețate de frică, așteptare tremurătoare. Toți trei se întreabă, de o parte curioși, de alta îngrijorați, oare rândul cui va fi de data asta.

Se aud pași, pași care trezesc panica în cutia de chibrituri. Dar trec fără să se oprească, lăsându-i într-o așteptare încordată.

Într-un astfel de moment, o teamă imensă, inexplicabilă, colectivă îi cuprindea. Fiecare nu se mai gândea decât la sine însuși, producându-se astfel o ruptură a legăturilor afective care până atunci îi unise, lăsându-le senzația singurătății în fața necunoscutului.

Cele trei bețe de chibrit rămase, din lunga așteptare, înțeleseseră că pașii însemnau pericol și chiar dispariția, câteodată, a unuia sau mai multor bețe în aceeași zi.

Încet, încet, panica dispăru, cele trei capete roșii întrebându-se asupra sorții celor dispăruți, rând pe rând. Din timp în timp, erau scoși din confortul cutiei fără să mai revină vreodată, lipsa acestora lăsându-i de fiecare dată, cu întrebări mute, fără răspuns și cu teama de necunoscut. Este mai confortabil de cealaltă parte a cutiei, sau condițiile lor se depreciază ? De ce frații lor, bețele de chibrit, nu mai reveneau?

Oboseala gândurilor și emoțiile zilei, îi lăsă fără forță, plonjându-i într-o stare de repaus, sfârșită într-un somn adânc, ritual de altfel zilnic.

De atunci trecuseră vreo câteva zile, cutia rămânând închisă și ei în întunericul cald.

Un interes deosebit prezenta pentru cei trei, tratarea duratei vieții lor precum și a temei morții corpului lor muritor. Revolta amară a bețelor și dorința lor fierbinte de eliberare era inutilă, rămânând în continuare, prizonieri în cutia lor, până la o dispariție iminentă, fără întoarcere.

În interiorul cutiei, se auzea harababura unui cântec strident, care, deodată, ca prin farmec, se opri, lăsând loc melodiei ritmice a pașilor care se apropiau.

Când de data asta, pașii se opri și cutia se deschise brutal, un fior îi fulgeră pe toți trei, căutând un mijloc de scăpare. Aiuriți, înfricoșați, de prisos să spere într-o minune.

Și astfel, în acea zi, ultimul băț de chibrit, rămase singur.

Nu știa nici el cât timp trecuse. Se simțea abandonat, plin de scepticism deprimant și înainte de a cădea într-un somn adânc, amintiri duioase a zilelor trecute în compania celor dispăruți, îl invadară.

Dormea încă, când, cu zgomot, cutia se deschise.

O lumină albă, strălucitoare, îl înveli în căldura ei. O mulțime necunoscută, se afla așezată în semicerc, pe mai multe rânduri, iar în fața ei, cineva le vorbea :

- Lucrul acesta se vede și la Andrea Pisano, sculptor pe vremea lui Giotto, aducându-i acestei arte îmbunătățiri remarcabile, iar în turnarea bronzului, fiind socotit drept cel mai de seamă artist pe care l-au avut toscanii până la el. Iată de ce operele sale...

Vorbele întrerupte de o șoaptă, îl treziră la realitate :

- Interesant , dar pauza unei țigări ar fi binevenită. Am scos ultimul chibrit, spuse un tânăr vecinului din dreapta..

Ajunși afară, cele două degete, îi frecară capul roșu, mândria bățului de chibrit, de exteriorul cutiei, pe banda abrazivă închisă la culoare, cutie care apoi prinse drumul coșului cu hârtii aflate în apropiere.

Simți căldura flăcărilor care îi mistuiau mândria capului roșu, coborând și lasându-l hidos, negru și contorsionat. Cu groază, se gândi la frații lui, plecați rând pe rând și care probabil avuseseră aceeași soartă. Le simțea lipsa, îi plângea în tăcere, simțind disperarea și neputința lor de a ieși din neplăcuta situație în care se aflaseră și în care se afla la rândul lui.

Numeroasele legături afective, recunoscute ca existând când cutia era plină, se caracterizau în prezent, prin lipsa de inițiativă, simțind decăderea lui la rangul de simplu și singur băț disperat, deprimat în fața necunoscutului.

Avea impresia că în situația dată, sentimentele lui personale îl sufocau, devenind prea slabe pentru a se afirma, fără sprijinul unor manifestări de teamă, similare din partea fraților dispăruți.

Reflectând mai departe, pradă flăcărilor mistuitoare, realiză că fusese un simplu băț din mulțime, ultimul rămas, izolat de lumea exterioară, care a trezit în el în ultimul timp, melancolie exagerată, trecând prin diferite stări intermediare.

Teamă de moarte, care-i însoțea melancolia, îi dezvălui pericolul real, deosebit de grav, pe care nu-l putea evita prin propriile mijloace. Se simți abandonat de toate puterile și se lasă pradă morții inevitabile.

Și astfel, se stinse, ultimul băț de chibrit, mistuit de flacăra din urmă, printre panică, uimire, disperare și cenușă.

HRANA DUHOVNICEASCĂ A SFINȚILOR PĂRINȚI

Postul în viziunea Sfântului Grigorie Palama (Aghioritul)

Postul nu este doar o abținere de la anumite mâncăruri și nici alegerea anumitor alimente; noi ascultăm de Hristos și de Sfinții Părinți ai Bisericii, care l-au consacrat. Postul înseamnă curățirea simțurilor, atât cât ne este cu putință. Sfântul scrie: „Dacă postești de alimente, dar ochiul îți este pironit asupra adulterului, curiozității și geloziei, în camera cea mai adâncă a sufletului tău, iar auzul este dispus să asculte vorbe necurate, cântece vulgare și clevetiri răutăcioase, iar celelalte simțuri sunt receptive la lucruri care dăunează într-un mod asemănător, care mai e folosul postului? Absolut nici unul!”

Adică, postul trupesc nu are valoare dacă nu postești în același timp și cu celelalte simțuri, precum vederea și auzul, care sunt ferestrele prin care intră păcatul în suflet și stârnește patimile. De aceea, pe timpul postului mulți creștini au grijă să își stăpânească toate simțurile. Aici vedem din învățăturile Sfântului Grigorie, că teologia nu este independentă de însăși curățirea simțurilor, deoarece o teologie care nu este interesată de acest lucru, nu este ortodoxă. Adevăratul post este abținerea de la răutăți și de aceea, putem vorbi de postul de rele. Sfântul Grigorie, făcând referiri la un pasaj din Vechiul Testament și, mai ales, la cuvintele proorocului Isaia: „Vai de cei ce sunt amețiți, dar nu din cauza vinului”, spune că există beție cumplită și drăcească, care nu este din cauza hranei și a băuturii, ci se datorează iuțimii, mâniei și ranchiunei. Aceasta este cea mai teribilă beție. Într-adevăr, el scrie că la cei ce postesc și se roagă, demonul aduce gânduri, amintiri ale greșelilor altora, lucrează gânduri de ranchiună, și ascute limba către bârfă și clevetiri. Iar Sfântul ne spune că la vremea postului trebuie să cultivăm dragostea față de aproapele nostru. Un alt mare păcat, în special la vremea postului, este slava deșartă și mândria.

Desigur, o mare ispită în timpul postului este iubirea și părerea de sine, când o persoană care postește, încearcă să o imprime celorlalți, așa încât să fie considerat drept un bun creștin. Tipul caracteristic al acestui păcat îl reprezintă fariseul, care se laudă cu faptul că postește, și în

general, cu faptul că respectă Legea. Dar lauda de sine face „inutilă strădania noastră de a posti și a ne ruga”. Părerea de sine înlătură atât răsplata cât și osteneala postului și a rugăciunii. Dar postul trebuie să fie îmbinat cu toate celelalte virtuți, adică nu numai cu cele câteva fapte de comportament moral personal, ci prin lucrările lui Dumnezeu, deoarece pacea, dragostea și dreptatea sunt lucrări dumnezeiești. Și atunci când un om împlinește Voia lui Dumnezeu, el se face părtaș lucrărilor Sale și, ca atare se bucură de pace, dreptate, dragoste, și toate celelalte. Așadar, postul trebuie îmbinat cu virtuțile!

Cele mai mari virtuți sunt stăpânirea de sine, căința, inima înfrântă și smerită, plânsul pentru păcate. Postul trebuie unit cu toate acestea, pentru a fi bine plăcut lui Dumnezeu și pentru ca omul să se bucure de roadele postului.

Sfântul scrie: „trebuie să existe stăpânire de sine dimpreună cu postul!”. De ce? Deoarece chiar și saturarea cu alimente simple, înlătură plânsul curățător și întristarea dumnezeiască din suflet, precum și străpungerea inimii, care aduce căință tare necesară mântuirii, deoarece fără o inimă frântă și smerită nu se poate ajunge la adevărata căință. Dar, micșorând hrana, somnul și lucrarea simțurilor, după voia lui Dumnezeu, aceasta aduce cu sine frângerea inimii și plângerea păcatelor”.

Căința, plânsul și toate celelalte mișcări ale sufletului, nu pot fi readuse la frumusețea lor originală, acolo unde există saturarea cu hrană materială. Postul ajută la atingerea acestui scop. Dar simplul post, fără această atmosferă necesară lui, care este, de fapt, pocăința în adevăratul sens ortodox, nu este de folos în viața duhovnicească. Deci, e nevoie și de osteneală trupească, dar și de străpungerea inimii. Altminteri, postul devine o procedură formală și o practică formală exterioară, golită de vreun sens esențial.

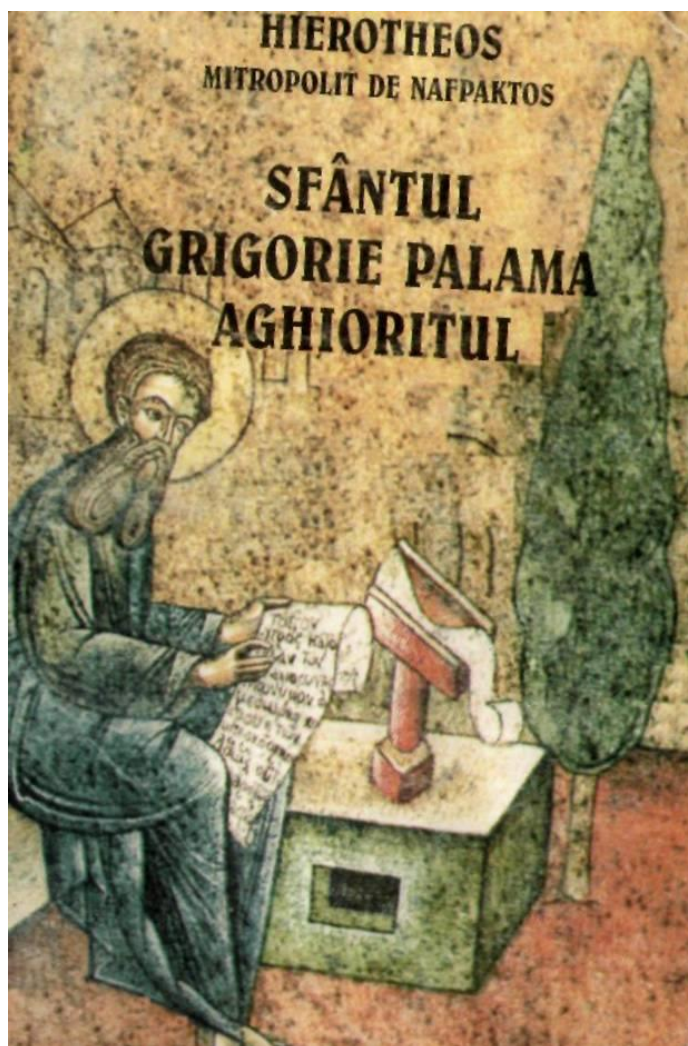
În multe pasaje din cadrul omiliilor sale, Sfântul Grigorie se referă la atmosfera duhovnicească în care are loc postul. Aș dori să citez un alt pasaj caracteristic. Sfântul scrie că trebuie să postim cu o inimă înfrântă, cu

sentimentul propriei păcătoșenii și cu smerenie „pentru ca postul, trezvia și starea noastră lăuntrică, să fie curate și bine plăcute lui Dumnezeu.”

Postul care este curat și bine plăcut lui Dumnezeu, trebuie făcut dimpreună cu pocăință sinceră, o inimă înfrântă și cu smerenie. Un post care nu este legat de această atotcuprinzătoare atmosferă duhovnicească și ascetică, nu este bineplăcut lui Dumnezeu. Sfântul scrie în mod impresionant, că un post care nu are de a face cu întreaga viață ascetică „are mai degrabă afinitate cu îngerii cei răi”, deoarece chiar și demonii postesc, dar abținerea lor de la hrană este îmbinată cu mânie, ură, mândrie și împotrivire față de Dumnezeu. Deci, atunci ne aflăm în primejdie să postim în felul demonilor, când nu legăm postul nostru de întreaga viață ascetică. Dar, dincolo de aceste lucruri, postul înseamnă și curățirea minții de năluciri și gânduri pătimase. Interpretând cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos: „Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală” (Matei 6,17), Sfântul spune că aici Dumnezeu ne îndeamnă să nu arătăm că postim și în acest fel să cerșim slava și laudele oamenilor. Pe lângă această interpretare, Sfântul Grigorie face și o interpretare analogică a acestui pasaj. În aceasta putem observa viața sa isihastă, dar, în același timp și o lărgire a postului pe care trebuie să o luăm în considerație, deoarece în acest fel putem scăpa de marea ispită care ne dă târcoale, etalarea exterioară a postului și a tuturor virtuților evanghelice.

Coroana sufletului omenesc este mintea sa, care reprezintă partea conducătoare, adică centrul existenței sale. Latura imaginativă a sufletului, „care este lăcașul permanent al energiilor sufletului” reprezintă o parte a personalității umane. Atunci când dorim să postim cu adevărat, trebuie să ungem mintea cu mir, adică să o facem milostivă. Și, desigur, mintea noastră devine milostivă atunci când ea primește Harul lui Dumnezeu. În această stare, mintea este iluminată și se practică rugăciunea mintală. În același timp, noi trebuie să alungăm din imaginația noastră gândurile rușinoase și necurate, precum și orice mânie sau vicleșug. Un astfel de post nu numai că vindecă pe om de patimi și alungă diavolul, dar îl aseamănă cu îngerii, pe acel postitor. Cu alte cuvinte, postul nu înseamnă doar abținerea de la anumite alimente, deși acest lucru este și el necesar, dar, în același timp, înseamnă curățirea întregii lumi lăuntrice, a laturii imaginative a sufletului, de gânduri și imagini și mai mult decât atât, iluminarea minții, mintea reprezentând latura conducătoare a sufletului. **Acei oameni care leagă postul doar de niște simple practici exterioare și nu de întreaga viață ascetică, se află în înșelare!**

*Traducere din lucrarea: „Sfântul Grigorie Palama” de Mitropolitul Hierotheos
Va continua!*

NOUTĂȚI DE LA CATEDRALA „BUNA VESTIRE”

REALIZĂRI ADMINISTRATIVE DE LA CATEDRALA „BUNA VESTIRE” Preot Liviu Alexandrescu

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu, anul acesta 2021, am reușit să finalizăm unul din cele mai mari proiecte din administrația noastră și anume, refacerea acoperișului Bisericii și al casei parohiale de la Biserica noastră, Buna Vestire.

Deși cheltuielile au fost mult mai mari, am avut donatori cu suflete de aur și am colectat suma de \$14.529

Mulțumim donatorilor pentru ajutorul financiar și ne rugăm ca Bunul Dumnezeu și Maica Domnului, să le răsplătească jertfa lor!

Lista donatorilor pentru renovarea acoperișului Catedralei și a casei Parohiale

9081-8717 QUEBEC INC	
AFANAS VALERII	
ALINA MARIAN	
ALINA UNGUREANU	
ANA SAVA	
ANCA LILA	
ANONIM	
AURELIAN CALIN	
BOGDAN TOPALA	
CONSTANTIN VIOREL	
CRISTACHE AURELIAN	
DAN TALOS	
DANIELA MIHAIELA	
MACOVEI	
DIANA DAMIAN	
DONOS ALEXANDRU	
DUMITRU STRATULAT	
ELIVO EXPLORATION INC	
ELY VIOREL	
FAM. LEON	
GEORGETA PARVULESCU	
GOT CIPRIAN	
JULIA NICULESCU	
LOREDANA TOMA	
LUCIAN & DOMNICA	
MOLDOVEANU	
MARIA NOROCEL	
NICOLETA NEAGU	
OVIDIU MITREA	
PETRONELA ANCUTA	
PETRU NOROCEL	
POPESCU DRAGOS	
RADU ZMEUREANU	
RENE FECTEAU	
SOBIUS MIHAELA	
TAUTU CALIN	
TEODOR APOSTU	
TEON PAVEL & IRINA	
TODIREANU CONSTANTIN	
TUDORICA LAVINIA-IRINA	
VATRA	
VIORICA BAETU	
Pr. LIVIU ALEXANDRESCU	
HORATIU RUSU	
TOTAL	\$14.520

CANDELA NU SE STINGE NICIODATĂ!

Preot Liviu Alexandrescu

Din anul 1951 și până astăzi, revista Candela reprezintă lumina credinței și a slujirii lui Hristos, mărturisite și trăite în comunitatea românească, din jurul Bisericii „Buna Vestire”, Montreal.

Din dorința de a contribui la „întărirea vieții bisericești de pe acest continent”, cum spune vrednicul de pomenire părintele Petre Popescu, în revista Candela, nr. 1 - anul 1951, s-a hotărât să înceapă tipărirea unui buletin, care la scurt timp, devine revista intitulată „Candela”.

Dintru început, revista „Candela” promovează viața duhovnicească, cultura și tradiția românească, reușind să fie sprijinul moral și religios al comunității românești de aici.

Sfântul Nicolae Velimirovici spune că lumina pe care o dă candela, nu aduce aminte de lumina cea adevărată, care este însuși Mântuitorul Hristos.

Plecând de la această cugetare, revista nu a părăsit traseul ei religios ci din contra, Biserica noastră „Buna Vestire” a sprijinit și sprijină dezvoltarea ei, prin contribuția celor mai dăruite persoane, din comunitatea de aici sau din afară.

Cu această ocazie, mulțumim celor care s-au ostenit să ne împărtășească lucrările lor, să dăruiască timpul și dragostea pentru semenii lor. Mulțumim donatorilor și cititorilor, care au îmbrățișat și sprijinit cu dragoste, viața culturală și spirituală de aici.

Îl rugăm pe Bunul Dumnezeu să răsplătească fiecare după munca și dragostea sa!

De asemenea, ne plecăm genunchii înaintea Domnului Hristos, ca să-i pomenească și să-i așeze în ceata celor drepti și pe cei care nu mai sunt între noi, care au fost ostenitori și sprijinitori ai revistei, începând de la părintele Petre Popescu și toți ceilalți colaboratori ai revistei, plecați dintre noi.

Nu putem uita și contribuția domnului Victor Roșca la continuarea și dezvoltarea revistei, reușind să aducă cât mai mulți colaboratori, ca revista să devină cât mai cuprinzătoare. Dumnezeu să-i răsplătească!

Astăzi, cu revista seria III, nr. 1, continuăm lucrarea înaintașilor noștri și vă rugăm pe toți, tineri sau vârstnici, să fiți alături de noi! După șaptezeci de ani de existență a revistei, am putea spune că avem un izvor bogat, din care setea noastră de cunoaștere spirituală și culturală, se va putea potoli! Să nu lăsăm acest izvor fără de apă! **Să nu lăsăm limba română, limba noastră mamă, să piară în uitare!**

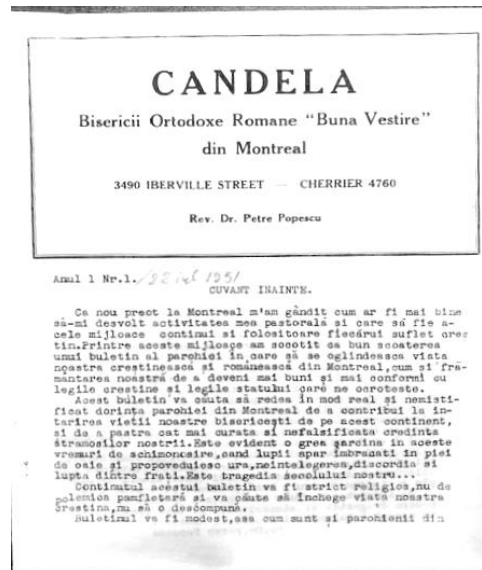
Cinste generațiilor trecute care s-au gândit la noi și cinste generației actuale, care gândește spre viitor!

Spune Mântuitorul Hristos: „Intru aceasta vor cunoaște ca sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii pentru alții!” (Ioan XIII, 35)

Iar Grigore Vieru în poezia „Reaprindeți candela”, spune așa:

„Doamne, intră și-n a mea chilie
Și-amândoi, răniți și înghețați,
Să ne încălzim cu bucurie
Unul lângă altul ca doi frați.”
Așa să ne ajute Dumnezeu!

Revista Candela - Seria I, Nr. 1 din 1951

Revista Candela - Seria II, Nr. 1 din 1997

Anunț:

Programul slujbelor religioase de la Catedrala „Buna Vestire” se modifică lunar și vă rugăm să vă informați telefonic sau să verificați adresa de website :

tel:(514) 274-2181 cell:(514) -892-4844

email :liviualexandrescu@yahoo.com

website: www.bunavestire.ca

Aducem caldele noastre mulțumiri, tuturor celor care ne-au ajutat la editarea primului număr al revistei și de asemenea, așteptăm pe toți colaboratorii de până acum! Dumnezeu să ne ajute!

GRAMATA CHIRIARHALĂ 2014

+NATHANIEL
din Mila lui Dumnezeu
Arhiepiscop de Detroit și al
Episcopiei Ortodoxe Române
din America și Canada

Har, Milă și Pace
Tuturor Binecredințioșilor Creștini.

GRAMATA CHIRIARHALA

după îndelungă și matură chibzuință,
luminat de Duhul Sfânt
hotărâm ridicarea la rang de

CATEDRALA

a primei Biserici Ortodoxe a Românilor
din Montreal, Quebec, Canada, cu hramul
"Buna Vestire"

la aniversarea a 100 de ani
de existență neîntreruptă pentru
bogata lucrare pastoral-misionară și
social-culturală desfășurată aici,
spre slava lui Dumnezeu și
folosul sufletesc al obștii românești.

+ Nathaniel
+ NATHANIEL
Arhiepiscop

Anul Mântuirii 2014
Luna Octombrie, Ziua 19